

ἜΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος δωδέκατος Συνδρομητικῆσι: Ἐν Ἀθήναις, φρ. 10, ἐν ταῖς ἑπαρχίαις φρ. 12, ἐν τῇ Ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαι. — Γραφεῖον τῆς Διοικήσεως: Ὁδὸς Σταδίου, 6 15 Νομβρίου 1881

Η ΔΕΣΠΟΙΝΙΣ ΛΑΣΣΕΓΛΙΕΡ

[Μυθιστορία Ἰουλίου Σαυδά*].

Α'

Ἐὰν τυχαῖόν τι συμβεβηκὸς ἐκ τῶν ἀπέριων ἐκείνων, εἴς ὃν σύγκειται ὁ ἀνθρώπινος βίος, σὲ ἀναγκάσῃ, ἐνῶ διέρχῃσαι τὴν πόλιν Poitiers, νὰ σταθῇς ἐπὶ ὁλόκληρον ἡμέραν εἰς αὐτήν, ἐνθα ὑποθέτω ὅτι δὲν ἔχῃς οὔτε συγγενεῖς, οὔτε φίλους, οὔτε συμφέροντα ἀπαιτοῦντα τὴν παρουσίαν σου, ἀναποφειντως θέλεις καταληφθῆ μετὰ μίαν ἢ δύο ὥρας ὑπὸ τῆς ἀφορήτου ἐκείνης ἀνίας, ἥτις ἐπικαθῆται ἐπὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ὡς βαρεῖα καὶ πνιγνὰ ἀτμοσφαῖρα, γινουμένη ἰδίως ἐπαισθητὴ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ταύτην τοῦ Poitou.

Καὶ ἀληθῶς, ἐξαιρουμένης τῆς Βούργης (Bourges), οὐδεμίαν ἄλλην πόλιν καθ' ὅλην τὴν ἐπικρατείαν γνωρίζω, ὅπου τὸ ἀόρατον τοῦτο βρυστόν, τὸ διαπεραστικώτερον καὶ αὐτοῦ τοῦ μιστράδ καὶ τοῦ σιρόκο, ἔχει περισσοτέραν δριμύτητα· διότι ἐκεῖ εἰσχωρεῖ ἐν ἀκαρεῖ εἰς ὅλον σὰς τὸ εἶναι καὶ σὰς καταλαμβάνει εἰς ἀπόπτου. Τοῦλάχιστον εἰς Βούργην, ὅπως ἐξορίστητε τὴν ἐπιδημίαν ταύτην, δύνασθε νὰ ἐπιχειρήσῃτε ἐπίσκεψιν εἰς μίαν τῶν ὠραιότερων μητροπόλεων, ἃς ἤγειρέ ποτε ἡ τέχνη καὶ ἡ πίστις τῶν καθολικῶν· ἐντὺς αὐτῆς ἔχετε ἄπειρα πράγματα νὰ θαυμάσῃτε καὶ νὰ ἐπασχολῆτε τὴν περιέργειάν σας ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα καὶ ἔτι πλέον· δὲν σὰς ἀναφέρω δὲ καὶ τὸ μέγαρον τοῦ Jacques Cœur, ἕτερον θαυμάσιον ὅπου δύνασθε ἀνενόηστοι νὰ φιλοσοφῆτε ἐπὶ τῆς ἀγνωμοσύνης τῶν βασιλέων. Τέλος εἰς τὰς μακρὰς ἐκείνας καὶ ἐρήμους ὁδοὺς, ἐνθα τὸ χόρτον αὐξάνει μεταξὺ τῶν λιθωστρώτων, καὶ ἐνώπιον τῶν ἐπιβλητικῶν ἐκείνων μεγάρων, ἅτινα μελαγχολικῶς ὑφθύνται εἰς τὰ ἔρημα βάρη τῶν περιθῶλων τῶν, ἢ ἀνία λαμβάνει ἀνεπαισθητῶς χαρακτῆρά τινα μελαγχολίας μὴ ἀμοιρούσης θεληγῆτρων· διότι ἡ Βούργη ἔχει τὴν ποίησιν μοναστηρίου, τὸ Poitiers ὅμως εἶναι ἀληθὴς τάφος.

Ἄν λοιπὸν, μ' ὄλας τὰς εἰλικρινεῖς εὐχὰς, ἃς ἀποτείνω ὅπως σὲ φυλάξῃ ἡ τύχη, κκοποιὸν τι πνεῦμα, συμβεβηκὸς τι ἀπόροπτον, ἤθελέ σε σταματήσῃ ἐντὸς τῶν σκοτεινῶν ἐκείνων τοίχων, τὸ

* Βιογραφικὴν σημείωσιν περὶ τοῦ Ἰουλίου Σαυδά καὶ χαρακτηρηματῶν τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν ἡ «Ἔστια» ἐν ἀρ. 196 τῆς 30 Σεπτεμβρίου 1879, σελ. 609 τοῦ ἦ τόμου.

καλλίτερον, τὸ ὅποῖον ἤθελες κάμει, εἶναι ν' ἀπομακρυνθῇς ὅσον τάχιον αὐτῶν.

Ἡ ἐξοχὴ ἀπέχει μόλις βήματά τινα. Τὰ δὲ περιχώρα, ἀν καὶ δὲν εἶναι πολὺ γραφικὰ, ἔχουσιν ὅμως τοποθεσίας τερπνάς καὶ καταπρασίους. Σπεῦσε λοιπὸν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Κλαίν. Ὁ Κλαίν εἶναι μικρὸς ποταμὸς, εἰς ὃν ἡ Βιέννη¹ παραχωρεῖ τὴν τιμὴν τοῦ νὰ ἀρδεύῃ τοὺς λειμῶνας τῆς ἐπαρχιακῆς ταύτης πρωτεύουσῃς. Ἐντούτοις ὁ Κλαίν εἶνεκα τῆς τιμῆς ταύτης δὲν εἶναι οὔτε παραγώδης, οὔτε ὑπερήφανος· ἀπ' ἐναντίας κανονικὸς εἰς τὴν πορείαν του, κυλίζει ἡσυχῶς καὶ μετριερόνως τὰ ὕδατά του, χωρὶς νὰ ποῖται διότι διέρχεται παρὰ τοὺς πόδας μιᾶς βασιλικῆς αὐλῆς, μιᾶς ἐπισκοπικῆς ἑδρας καὶ ἐνὸς νομάρχικου μεγάρου.

Ἄν δὲ ἀκολουθήσῃ τὴν ἀτραπὸν, ἀντιθέτως πρὸς τὸν βρῦν τοῦ ποταμοῦ, θέλεις μετὰ μιᾶς ἢ δύο ὡρῶν περιπατοῦν, εὐρεθῇ εἰς κοιλάδα χαριστάτην, σχηματιζομένην ὑπὸ τοῦ κυκλοτεροῦς ἀνοίγματος δύο λόφων, διὰ μέσου τῶν ὁποίων ῥεεῖ ὁ Κλαίν.

Φαντάσθητε δύο ἀμφιθέατρα καταπράσινα, τὸ ἐν ἀντικρὺ τοῦ ἄλλου, χωριζόμενα ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἀντανακλῶντος ἀμφοτέρω. Παλιὰ γέφυρα, ἧς αἱ ἀψίδες καλύπτονται ὑπὸ χλόης καὶ μυρίων λεπτοφυῶν βρύων, ἐνώνει τὰς δύο ὄχθας. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὁ Κλαίν πλατυνόμενος, ὅπως καὶ αἱ περιβάλλουσαι αὐτὸν κοιλάδες, σχηματίζει μεγάλην δεξαμενὴν, δεξαμενὴν στυλπνὴν καὶ διαυγεστάτην, ἥτις ἐκτείνεται ὡς μέγα καὶ ἀδιάσπαστον κάτοπτρον μέχρι τοῦ φραγμοῦ, ἐνθα τὸ κρύσταλλον ἐκεῖνο θλάται καὶ καταπίπτει εἰς βανίδας μυριοτρόπως χρωματιζομένης ὑπὸ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων.

Ἐν τούτοις πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ μέγαρον τῶν Λασσεγλιερ, ἀληθὲς κομφοτέχνημα τῶν χρόνων τῆς Ἀγαρηνήσεως, κἀθηται ὑπερηφάνως ἐπὶ τοῦ λόφου, καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρασιον του θεωρεῖ κυματίζοντα ὑπὸ τοὺς πόδας του τὰ σικερά καὶ καταπράσινα δάση τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸ παραδείσου, ἐνῶ πρὸς τὰ ἀριστερά, εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην, τὸ μικρὸν φρούριον τοῦ Βωμπέρ, ἀποκρυπτόμενον κατὰ τὸ ἡμισυ ὑπὸ συμπλέγματος δρυῶν, φαίνεται ὡς θεωροῦν μὲ ὕψος ταπεινὸν καὶ θλι-

1. Ἄλλος οὗτος ποταμὸς τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας.

βερὸν τὸ ἀγέρωχον μεγαλεῖον τοῦ γείτονός του.

Ἡ τοποθεσία αὕτη βεβαίως θέλει σοὶ ἀρέσει, καὶ ἐὰν ἤκουσας πρότερον τὴν διήγησιν τοῦ δράματος, ὅπερ συνέβη εἰς τὴν ἡσυχον ταύτην κοιλάδα, ἴσως ἐπισκεπτόμενος αὐτὴν αἰσθάνῃς τι ἐκ τοῦ μυστηριώδους θαυγήτρου, ὅπερ αἰσθάνεται τις ἐπισκεπτόμενος μέρη καθιερωθέντα ὑπὸ ἱστορικοῦ τινος γεγονότος, ἴσως ἐπὶ τῆς πυκνῆς ἐκείνης χλόης θέλεις ἀναζητήσει ἴχνη ἐξαφανισθέντα, ἴσως σκεπτικῶς καὶ μὲ βῆμα βραδύ βεδίξων ὑπὸ τὴν σκιάν των δασῶν θέλεις φέρει εἰς τήνουδον σου ἀναμνήσεις καὶ ὑπάρξεις ἐκλιπούσας.

Ὁ μαρκήσιος Λασεγλιέρ, μόνος κληρονόμος ὀνόματος μέλλοντος νὰ ἐκλείψῃ μετ' αὐτοῦ, ἔζη εἰς τὰ κτήματά του, μὲ τὴν λαμπρότητα καὶ τὴν πολυτέλειαν ἡγεμόνος, ἀσχολούμενος εἰς κωνηγάσια, ἐπιδεικνύων τὸν πλοῦτόν του καὶ εὐεργετῶν τοὺς χωρικούς του ἀνευ βλάβης τῶν συμπερόντων του, ὅτε αἴφνης κλονισμὸς συνετάραξε τὸ ἔδαφος καὶ μικρυμὸς ὑπόκωφος ἀντήχητε πανταχοῦ, ὡς ὅταν ἡ θάλασσα ἐξαγριωθεῖσα προμηνῶναι καταϊγίδα. Ἦτο ἡ ἀρχὴ τῆς τρομερᾶς ἐκείνης θυσῆλης, ἣτις ἀνεστάτωσε τὸν κόσμον· ἀλλ' ὁ μαρκήσιος Λασεγλιέρ δὲν ἐταράχθη ποσῶς, μὲν ἄνυσόχησεν ὀλίγον· διότι ἦτο ἐκ τῶν εὐτραπέλων καὶ ἀμερίμων ἐκείνων πνευμάτων, ἅτινα ἐπειδὴ οὔτε εἶδον, οὔτε ἐνόησαν τὸ τί συνέβαινε πέριξ αὐτῶν, περιεκυκλώθησαν αἴφνης ὑπὸ τῶν ἐπαναστατικῶν κυμάτων, ὡς παιδία καταληφθέντα ἐξ ἀπροόπτου εἰς τὸ παράλιον ὑπὸ τῆς ἐξορμώσεως πλημμυρίδος. Καὶ εἶτε, ὅτε ἐκνήγει ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν δασῶν του, εἶτε ὅτε ἐκάλητο νοθεύων ἐντὸς τῆς μεγαλοπροεπούς ἀμάξις του παρὰ τὴν νεκρὰν καὶ ὠραίαν σύζυγόν του, καὶ ἠσθάνετο ἐκυτὸν συρόμενον ὑπὸ τῶν καλπαζόντων ἵππων του ἐπὶ τοῦ ὀμαλοῦ ἐδάφους τῶν σκιερῶν δενδροστοιχιῶν του, εἶτε ὅτε συνήνωνεν εἰς τὴν πολυτελεῆ τραπέζαν του τοὺς εὐγενεῖς τῶν περιχώρων, εἶτε ὅτε ἀπὸ τοῦ ἐξώστου τοῦ θεώρου ἐπερηφάνως τοὺς σιτοφόρους ἀγρούς του, τοὺς λειμῶνάς του, τὰ ποιμνιά του, τὰς ἐπαύλεις του, πάντοτε, ὅφ' οἰκνῆθετε ἄψιν καὶ ἂν ἐξήταξε τὸ πολιτικὸν καὶ κοινωνικὸν ζήτημα, εὕρισκε τὴν παροῦσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων τοσοῦτον καλῶς ἔχουσιν, ὥστε οὔτε ὑπέθετέ ποτε ὅτι ὑπῆρχον ἄνθρωποι σπουδαίως σκεπτόμενοι, ὅπως ἀντικαταστήσωσιν αὐτὴν δι' ἄλλης καλλιτέρας. Ἐν τούτοις, μᾶλλον διὰ νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν συρμόν ἢ χάριν προφυλάξεως, ἔλαβε καὶ αὐτὸς μέρος εἰς τὴν πρώτην ἐκείνην μετανάστευσιν, ἣτις, ἀληθῶς εἰπεῖν, δὲν ἦτο ἡ ἀπλοῦς περίπατος. Ἰδιότροπὸν τι ταξείδιον χάριν καινοτροπίας· διότι δὲν ἐπρόκειτο τότε εἰμὴ νὰ περιμεινώσιν ἕως οὗ κοπάσῃ ἡ μικρὰ ἐκείνη καταιγίς καὶ ἐπανέληθ ἡ αἰθρία· ἀλλ' ἀντὶ νὰ κοπάσῃ, ἡ καταιγίς μετεβλήθη μετ' ὀλίγον εἰς θύελλην φοβεράν καὶ ὁ οὐρανὸς οὐ μόνον δὲν ἐκαθαρί-

σθη, ἀλλ' ἐσκοτίσθη αἴφνης ὑπὸ αἵματῶν νεφῶν, νεφῶν ἐμπεπόντων ἀστραπᾶς καὶ κεραυνούς. Τότε μόνον ὁ μαρκήσιος ἤρχισε νὰ ἐννοῇ ὅτι τὰ πράγματα ἦσαν σοβαρώτερα παρ' ὅσον ἐξέλαβεν αὐτὰ, καὶ ὅτι ἡ κατάστασις ἐκείνη ἠδύνατο νὰ διακρίσῃ πολὺ περισσότερον ἢ ὅσον ὑπέθετεν· ἐπέστρεψε λοιπὸν εἰς Γαλλίαν, καὶ συναΐξας ἐσπευσμένως ὅ,τι ἠδυνήθη νὰ ἐκποιήσῃ ἐκ τῆς κλοστικῆς περιουσίας του, ἔδραμε πρὸς συνάντησιν τῆς συζύγου του, ἣτις τὸν περιέμενε εἰς τὰς σκάβας τοῦ Ῥήνου. Ἐκεῖ ἀπεσύρθη εἰς μικρὰν τινα πόλιν τῆς Γερμανίας, καὶ ἔζησεν ἀφανῶς καὶ μετὰ πολλῶν στερήσεων. Ἡ μαρκησία, ὠραιότατη καὶ χαρίεσσα πάντοτε, ὑπέφερε τὴν τύχην τῆς μετ' ὑπομονῆς· ἀλλ' ὁ μαρκήσιος, πλήρης πεποιθήσεως, ἤλπιζε πάντοτε εἰς τὸ μέλλον, μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ἔμαθε τὴν μίαν εἰδήσιν μετὰ τὴν ἄλλην ὅτι ὀλίγοι ἀσήμενοι ἄνθρωποι, πτωχοὶ καὶ ἀνυπόδητοι, δὲν ἐροθήθησαν νὰ ἀντιταχθῶσι κατὰ τῶν στρατευμάτων τῶν πολεμούντων ὑπὲρ καθιερωμένων δικαιωμάτων, ὅτι τὰ ἐνίκησαν, καὶ ὅτι εἰς τῶν ἐνοικιαστῶν μίαν τῶν ἐπαύλων του, ὀνόματι Ἰωάννης Σταμπλῆ, ἐτόλμησε νὰ ἀγοράσῃ καὶ κατεῖχεν ἤδη ὡς νόμιμον καὶ ἀτομικὴν του ἰδιοκτησίαν τὸ μέγαρον καὶ τὸν παράδεισον τοῦ Λασεγλιέρ.

Ἀπότου ὑπῆρχαν οἱ Σταμπλῆ καὶ οἱ Λασεγλιέρ, πάντοτε οἱ Σταμπλῆ εὐρίσκοντο εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῶν εὐπατριδῶν ἐκείνων, ὅθεν εὐλόγως ἡ οἰκογένεια Σταμπλῆ ἠδύνατο νὰ καυχήθῃ ὅτι εἶχε τὴν καταγωγὴν ἐπίσης ἀρχαίαν, ὅσον καὶ οἱ κύριοί της. Ἦσαν δὲ ἐκ τῶν πιστῶν καὶ ἀφρωσιωμένων ἐκείνων ὑπηρετῶν, ὧν ὁ τύπος ἐξέλιπε πλέον μετὰ τῶν μεγάλων τιμαριωτικῶν ἰδιοκτησιῶν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἦσαν ἀπὸ πατρὸς εἰς υἱὸν ἀπλοὶ δασοφύλακες, ἔπειτα ὅμως κατήντησαν ἐνοικιασταὶ ἐπαύλειος, καὶ βαθμηδὸν διὰ τῆς οικονομίας καὶ τῆς δραστηριότητός των, χάρις ἐπίσης καὶ εἰς τὴν ἀγαθότητα τῶν κυριῶν τοῦ μεγάρου, οἵτινες τοὺς ἐδοῦντο πάντοτε, κατώρθωσαν νὰ ἀποκτήσωσι περιουσίαν τινα· καὶ δὲν ἦτο μὲν γνωστὸν πόση ἀκριβῶς ἦτο ἡ περιουσία αὐτῶν, ἀλλὰ γενικῶς ἐπιτετέτο, ὅτι ἦσαν πλουσιώτεροι παρ' ὅσον ἦθελον νὰ φαίνονται· ὅθεν οὐδεὶς ἐξεπλάγη εἰς τὸν τόπον, ὅτε μετὰ τὸ ψήφισμα τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, τὸ κηρύττον ὅλα τὰ κτήματα τῶν μεταναστευσάντων ἰδιοκτησίαν ἐθνικὴν, εἶδον τὸν Ἰωάννην Σταμπλῆ ἀγοράζοντα ἐπὶ δημοπρασίᾳ τὸν οἶκον τῶν κυριῶν του. Ἀλλὰ μετὰ τοῦτο ἐξηκολούθησε νὰ ζῆ πάλιν εἰς τὴν ἔπαυλιν του ὡς πρότερον, πάντοτε δὲ δραστήριος, φιλόπονος καὶ μετριόφρων, ἠγόραζε χωρὶς νὰ ἀκούηται καὶ εἰς τιμὰς μετριωτάτας, τμημα μετὰ τμημα, τὰς γαίτας τὰς ἤδη πωληθείσας ἢ κατασχεθείσας, καὶ οὕτω καθ' ἑκαστον ἔτος συνήνωνεν καὶ συνήρμοζεν οὕτως εἰπεῖν, μίαν πρὸς μίαν, τὰς διαφόρους γαίτας

τῆς κατακερματισθείσης ἐκείνης ἰδιοκτησίας.

Τέλος, ὅτε ἡ Γαλλία ἠδυνήθη νὰ ἀναπνεύσῃ ἐλευθέρως, καὶ ἡ γαλήνη ἤρχισε βαθμηδὸν νὰ ἐπανέρχεται, ὁ Σταμπλῆ θέσας ὠραίαν τινα ἐαρινὴν πρωίαν τὴν σύζυγον καὶ τὸ τέκνον του ἐντὸς τῆς ξυλίνης καὶ ἀσκεπούς ἀμάξης του, καὶ καθίσας ἔμπροσθεν ὁ ἴδιος μὲ τὸ μαστίγιον εἰς τὴν μίαν χεῖρα καὶ τὰς ἡνίας εἰς τὴν ἄλλην, ἀνεχώρησεν ὅπως λάθῃ κατοχὴν τοῦ μεγάρου, ὅπερ ἀπετέλει τὴν πρωτεύουσαν τοῦ μικροῦ βασιλείου του. Ἐντούτοις ἡ κατοχὴ αὕτη δὲν ἐγένετο οὔτε τόσοσιν θριαμβευτικῶς, οὔτε τόσοσιν εὐθυμῶς· διότι ἐνῶ διήρχοντο τὰς εὐρείας ἐκείνας αἰθούσας, εἰς ἃς ἡ ἐρημία καὶ ἡ σιγὴ ἐδίδοσθε σοβαρὸν καὶ ἐπίσημον χαρακτῆρα, ἐνῶ ἐβάδιζον ἐπὶ τοῦ πολυτελοῦς δαπέδου, ὑπὸ τὰς χρυσοποικίλους ὀροφάς, ἐν μέσῳ τέλους ὅλης ἐκείνης τῆς λαμπρότητος, τῆς ἀνακαλούσης τοὺς ἀπόντας κυρίους, ἡ σύζυγος, Σταμπλῆ, ἣτις ἦτο ἀπλὴ γυνὴ τοῦ λαοῦ, ἠσθάνθη ταραχὴν ἀπερίγραπτον· ὅτε δὲ ἐφ' ἄσπερον ἐνόησον τῆς εἰκόνας τῆς μαρκησίας, ἣν ἀνεγνώρισεν ἐκ τοῦ προσήνου καὶ χαριστάτου μειδιάματός της, ἡ καλὴ γυνὴ δὲν ἠδυνήθη πλέον νὰ κρατηθῇ· καὶ αὐτὸς ὁ Σταμπλῆ δὲν ἔκρουσε τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν συγκίνησιν.

— Ἀκουσε, Γάλλη, εἶπεν ἡ σύζυγός του, σπογγίζουσα τὰ δάκρυά της· ἄς μὴ μείνωμεν ἐδῶ· αἱ καρδίαι μας θὰ θλίβωνται καὶ θὰ ἐντρέπωμαι ὀσάνεις σκεπτόμαι, ὅτι ἡμεῖς εἴμεθα πλούσιοι, ἐνῶ ἡ μαρκησία ταλαιπωρεῖται ἴσως ὑπὸ τῆς πτωχείας. Ὅσον καὶ ἂν συλλογίζωμαι ὅτι τὸν πλοῦτόν μας αὐτὸν τὸν ἐκεκδήτηκαμεν μὲ τοὺς κόπους μας, αἰσθάνομαι πάντοτε κάτι τι ἐντὸς μου, ὡς νὰ μὲ ἔτυπεν ἡ συνείδησις. Δὲν σοὶ φαίνεται ὅτι αἱ εἰκόνας αὐτὰς μᾶς βλέπουσι μετ' ὄργης, ὡς ἐὰν ἤθελον νὰ μᾶς θυμώσωσιν; Ἄς φύγωμεν· τὸ μέγαρον αὐτὸ δὲν ἐκτίσθη δι' ἡμᾶς· ὁ ὕψος μας δὲν θὰ ἦναι ἡσυχος ἐδῶ, καὶ, πιστευσόν με, φθάνει ὅτι ἔχομεν ἡμεῖς ἀφρόνως πάντα τὰ ἀναγκαῖά μας, ἐνῶ οἱ Λασεγλιέρ δυστυχούσιν. Ἐλα, ἄς ἐπιστρέψωμεν εἰς τὴν ἔπαυλιν μας· ἐκεῖ ἀπέθανεν ὁ πατήρ σου, ἐκεῖ ἐγεννήθη ὁ υἱός μας, ἐκεῖ ἐζήσαμεν καὶ οἱ δύο μας εὐτυχεῖς· ἄς ἐξακολουθήσωμεν λοιπὸν νὰ ζῶμεν ὡς καὶ πρότερον· τότε οἱ τίμιτοι ἄνθρωποι θὰ μᾶς ἐπαινέσωσιν, οἱ φθονεροὶ θὰ μᾶς σεβασθῶσι, καὶ ὁ Θεὸς βλέπων ὅτι ἀπολαύομεν μετριόφρωνος τὰ πλοῦτή μας, δὲν θὰ ὀργισθῇ ἐναντίον μας, ἀλλὰ ἢ εὐλογήσῃ τὸν υἱὸν μας καὶ τοὺς ἀγρούς μας.

Οὕτως ὠμίλησεν ἡ χωρική, διότι εἶχε καρδίαν εὐγενῆ· καίτοι δὲ μὴ λαβοῦσα ἀνατροφὴν, εἶγεν ὅμως νοῦν εὐθὺν καὶ κρίσιν ὑγιᾶ. Βλέπουσα δὲ ὅτι ὁ σύζυγός της τὴν ἤκουε σκεπτικῶς καὶ ἐφαίνετο ἔτοιμος νὰ ἐνδώσῃ, ἐδιπλασίασε τὰς προσπάθειάς της. Ἀλλ' ὁ Σταμπλῆ δὲν ἤργησε νὰ νικήσῃ τὴν συγκίνησιν τὴν καταλαβοῦσαν αὐτὸν κατ' ἀρχὰς· ἐκτὸς τούτου, οὗτος εἶχε λά-

βει παιδευσίαν τινα καὶ εἶχε κάπως συγχρωτισθῆ πρὸς τὰς νέας ἰδέας. Καὶ ἠσθάνετο μὲν ἐπιπρὸς τὴν μαρκησίαν μᾶλλον ἢ πρὸς τὸν μαρκήτιον σεβασμὸν τινα καὶ εὐγνωμοσύνην, ἀλλὰ βαθμηδὸν, ἐνόσῳ ἐπλοῦται, ὁ πόθος τῆς ἰδιοκτησίας ἀνεπτύσσεται ἀνεπαίσθητος ἐν αὐτῷ, ἐσχάτως δὲ μάλιστα εἶχε κατακινήσει τὰ αἰσθήματά του ἐκεῖνα· ἐκτὸς τούτου εἶχε τέκνον· καὶ τὰ τέκνα εἶναι πάντοτε θαυμασία πρόφασις, ὅπως αἱ οἰκογένειαι δικαιολογήσωσι τὸν ὑπερβολικὸν ἐγωϊσμὸν καὶ τὴν κατάχρησιν τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος.

— Καλὰ καὶ ἄγρια εἶναι αὐτὰ τοῦ εἶπες, ἀπήντησεν, ἀλλὰ τὰ μέγαρα κίττονται διὰ νὰ κατοικοῦνται, καὶ ὑποθέτω ὅτι καὶ ἡμεῖς δὲν ἠγοράσαμεν αὐτὸ διὰ νὰ φυλάττωμεν ἐντὸς αὐτοῦ τὰ βώδια καὶ τὰ πρόβατά μας. Τί πταίσομεν ἡμεῖς ἐὰν ἐφυγαν οἱ κύριοί μας; Μήπως ἡμεῖς ἐκηρύξαμεν αὐτοὺς ἐκτὸς τοῦ νόμου καὶ κατέσχευον τὰ κτήματά των; Ὅχι! τὰ κτήματα αὐτὰ δὲν τὰ ἐκλήψαμεν· τὰ ἐκεκδήτηκαμεν διὰ τῆς ἐργασίας μας, τὰ ἠγοράσαμεν ἀπὸ τὸ ἔθνος. Οἱ ἰδιοκτῆταί των δὲν ὑπάρχουσι πλέον· οἱ τίλοι καταργήθησαν, καὶ ὅλοι οἱ Γάλλοι εἶναι ἴσοι μεταξὺ των· δὲν καταλαμβάνω λοιπὸν διατί δὲν θὰ κοιμηθῶμεν ἐδῶ τόσοσιν ἡσυχῶς ὅσον καὶ οἱ Λασεγλιέρ.

— Σιώπα, Σταμπλῆ, σιώπα, ἀνέκραξεν ἡ χωρική· σεβάσθητι τὴν δυστυχίαν καὶ μὴ ὑβρίζῃς τὴν οἰκογένειαν, ἣτις πάντοτε ἔστρεψε σὲ καὶ τοὺς ἰδικούς σου.

— Δὲν ὑβρίζω κανένα, εἶπεν ὁ Σταμπλῆ ὀλίγον κατασχυμένοσ, ἐπαναλαμβάνω μόνον, ὅτι καὶ εἰς τὴν ἔπαυλιν μας ἐὰν ἐπιστρέψωμεν, τὸ πρᾶγμα διόλου δὲν ἀλλάσει· διότι ἐδῶ δὲν βλέπω ἄλλους εἰμὴ τοὺς ποντικούς· αὐτοὶ μόνον θὰ μείνωσιν ἡσυχώτεροι ἐὰν φύγωμεν. Βίμεθα ἀπλοὶ χωρικοὶ, εἶναι ἀληθές· ἡ ἀνατροφή μας δὲν συμφωνεῖ πρὸς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν θέσιν εἰς τὴν ὁποίαν ἐφθάσαμεν, τὸ παραδέχομαι καὶ αὐτό· ἀλλ' ἴσια ἴσικα, ἐπειδὴ ἡμεῖς αἰσθανόμεθα ταύτην τὴν ἔλλειψιν, πρέπει νὰ προσπαθήσωμεν νὰ μὴ τὴν αἰσθάνῃ καὶ ὁ υἱός μας ἀργότερον. Εἶναι καθήκον μας λοιπὸν νὰ ἀναθρέψωμεν αὐτὸν ὡς ἀρμόζει εἰς τὸν πλοῦτον καὶ τὴν θέσιν, εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εὐρεθῇ μίαν ἡμέραν ὅταν μεγαλώσῃ. Εἰπέ μοι, δὲν θὰ καμαρώνῃς ὅταν θὰ ἰδῇς τὸν μικρόν μας μάγκαρ, τὸν Βερνάρδον, μὲ τὸ ξίφος εἰς τὸ πλευρὸν καὶ μὲ χρυσὰς ἐπωμίδας; Καὶ ἔπειτα, ἤθελα νὰ ἤξευρα, διατί νὰ μὴ γείνης καὶ σὺ ὅπως καὶ ἡ κυρία μαρκησία, ἡ πρόνοια τῶν κτημάτων τούτων καὶ τὸ στόλισμα τοῦ μεγάρου;

— Ὁ υἱός μας ἢ ἀξίζει περισσότερον, ἐὰν δὲν ἀνατραφῇ ἐντὸς μεγάρου, καὶ ἡ κυρία μαρκησία ἀφῆκε μὲν τὴν κατοικίαν· της, ἀλλὰ δὲν ἀφῆκεν ἐντὸς αὐτῆς τὸ μυστικὸν τῆς ὠραιότητος καὶ τῶν χαρίτων της. Βλέπεις, Σταμπλῆ, οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι εἶχον ἐπάνω τους κάτι τι, τὸ ὁποῖον δὲν ἠμποροῦμεν ν' ἀποκτήσωμεν ἡμεῖς. Εἶναι δυ-

νατόν να πάρη κανείς τὰ κτήματά των, αλλά εκείνο τὸ κάτι τι δὲν θὰ τὸ πάρη ποτέ.

— Καλὰ, τί μὰς μέλλει; ἄς τὸ κρατήσουν αὐτὸ τὸ κάτι τι τους, καὶ ἄς τὸ χαίρωνται! Τὸ βέβαιον εἶναι, ὅτι τὴν τὸ μέγαρον αὐτὸ εἶναι ἰδικόν μας, καὶ θὰ μείνωμεν ἐδῶ.

Τοῦτο καὶ ἐγένετο. Ἐπλησίαζεν ἡ ἀνοιξίς, ἡ πρώτη τοῦ αἰῶνος· ὁ Βερνάρδος μόλις διταστής τότε, ἦτο μικρὸς μάγκας, κεκτημένος εἰς μέγαν βαθμὸν ὄλας τὰς ιδιότητας τῆς ηλικίας του· παρχοποιός, πείσμων, ἀνήσυχος, ἀνυπότακτος, δὲν ἔκαμνεν ἄλλο εἰμὴ νὰ παλαίη μετὰ παιδιὰ τοῦ χωρίου, καὶ ὅτε μὲν νικῶν, ὅτε δὲ νικώμενος, ἐπανήρχετο εἰς τὴν οἰκίαν μετὰ κατεσχισμένα ἐνδύματα ἢ μετὰ πρόσωπον τραυματισμένον. Ὁ Σταμπλὴ προσέλαβε παιδαγωγὸν διὰ τὸ καλὸν τοῦτο παιδίον, καὶ βέβαιος ὦν ὅτι ὁ σχολαστικὸς ἐκεῖνος ἤθελε μορφώσει τὸν υἱὸν του, ἤτοι μάζη νὰ ἀπολαύσῃ ἐν ἀνάσει, καὶ ἄνευ ἐπιδείξεως τῶν ἀγαθῶν, ἄτινα ἀπέκτεινε διὰ τῶν κόπων του καὶ τῆς τυχερᾶς συνεργείας τῶν περιστάσεων. Ἄλλ' ἦτο πεπωμένον ὅτι ὁ βίος του οὐδὲν ἄλλο ἔμελλε νὰ ᾖναι εἰς τὸ ἐξῆς εἰμὴ σειρὰ ἀλλεπαλλήλων ἀνησυχιῶν, συμφορῶν καὶ θλίψεων.

(Ἐπιτελεσθέντος) ΑΡΣΙΝΟΝ Γ. ΠΑΠΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ.

Ἐκ τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν ἐξεδόθη ἄρτι ὀγκώδης τεύχος, περιλαμβάνον τὰ ἐξαγόμενα τῆς κατὰ τὸ 1879 ἐνεργηθείσης ἐπισήμου ἀπογραφῆς τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος, συνταχθὲν δὲ ἐπιμελεῖα τοῦ παρὰ τῷ αὐτῷ ὑπουργεῖῳ ἐργαζομένου τμηματάρχου κ. Ἀλεξάνδρου Μανσολά. Ἐκ τοῦ πολλοῦ λόγου αἰτίου τούτου ἔργου μεταφέρομεν ἐνταῦθα τὸ περὶ τῆς ἀπογραφῆς τῆς πόλεως Ἀθηνῶν κεφάλαιον.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ ΑΘΗΝΩΝ

Πρῶτον ἤδη κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1879 ἐλήφθη τὸ μέτρον νὰ γίνῃ ἰδιαίτερα ἀπογραφὴ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν. Αἱ πρωτεύουσαι τῶν Κρατῶν μεγάλων ἢ μικρῶν, ἀρχαίων ἢ νέων, εἰ καὶ θεωροῦνται ὅτι περιλαμβάνουσι τὴν ἐντελεστέραν ἔκφρασιν τοῦ ἐθνικοῦ φρονήματος, καὶ ὅτι ἐν αὐταῖς καταπτρίζονται οὕτως εἰπεῖν τὰ προτερήματα ἢ ἐλαττώματα, τὰ ἦθη καὶ ὁ χαρακτήρ τοῦ ὅλου Κράτους, οὐχ ἦττον ἔχουσι καὶ ὄλας ἴδιον βίον διαδηλούμενον διὰ πράξεων ἢ γεγονότων ἰδίων. Ἡ ἐξέτασις ἐπομένως τῆς καταστάσεως τοῦ πληθυσμοῦ αὐτῶν παρέχει ὑπ'ἀμφοτέρως τὰς ἐπόψεις ταύτας ἐνδιαφέρον ἰδιᾶζον.

Πανταχοῦ σχεδὸν παρατηρεῖται ὅτι ὁ πληθυσμὸς τῆς πρωτεύουσας αὐξάνει ταχύτερον τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους, ἂν καὶ ἡ μὲν θνησιμότης αὐτῆς εἴναι ἀνωτέρα, ἢ δὲ σχέσις τῶν γεννήσεων πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τοὺς γάμους μικροτέρη· τοῦτο δὲ, διότι ἀφ' ἑνὸς μὲν ἢ ἐν τῇ πρωτεύουσῃ ἐγκατάστασις νέων κατοίκων εἶναι ἀνωτέρα, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ πυκνότης τῶν κατοίκων καθιστᾷ τὸν βίον δαπανηρότερον, ὑπερπεριστέλλει τὴν γονιμότητα.

Ἡ ἀπογραφὴ τῆς πόλεως Ἀθηνῶν διεσχέθη ἐν μῆ ἡμέρᾳ καὶ διὰ δελτίων διανεμηθέντων κατ'

οικογενείας. Τῆς διὰ δελτίων ἀπογραφῆς ἐξήρθησαν τὰ φιλανθρωπικὰ καταστήματα, τὰ ἐκπαιδευτήρια ἐν οἷς δικιτῶνται ὑπότροφοι, τὰ ξενοδοχεῖα καὶ αἱ φυλακαί.

Κατὰ τὰ πορίσματα τῆς ἀπογραφῆς ταύτης ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, μὴ συμπεριλαμβανομένων τῶν ἐν ἐνεργείᾳ στρατιωτικῶν (3,460), ἐξηκριβώθη εἰς 63,374.

Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐπὶ δελτίων ἀπογραφέντων ἀνέρχεται εἰς 61,198, διανεμόμενος ὡς ἐξῆς μετὰ τῶν ἐξ ἀστυνομικῶν τμημάτων εἰς ἃ διαιρεῖται ἡ πόλις:

Τμήμα	Ἄρρενες	Θήλειες	Τὸ ὅλον
Α'	5,842	5,307	11,149
Β'	3,922	3,186	7,108
Γ'	6,540	5,412	11,952
Δ'	4,073	3,048	7,121
Ε'	6,433	5,788	12,221
ΣΤ'	5,866	5,630	11,496
Προσθ. εἰς ἅπαντα τὰ τμήμ.	73	78	151
Τὸ ὅλον	32,749	28,449	61,198

Ἀπεγράφησαν προσέτι:

Τμήμα	Ἄρρενες	Θήλειες	Τὸ ὅλον
α) Εἰς τὰ Φιλανθρ. Καταστ.	337	271	608
β) " τὰ Ἐκπαιδευτήρια .	204	305	509
γ) " τὰ Ξενοδοχεῖα . . .	487	136	623
δ) " Ἐν ταῖς Φυλακαῖς .	428	8	436
Τὸ ὅλον	1,456	720	2,176

Ὅλ. ἀριθ. κατοίκων 34,205 29,169 63,374
Ἐπομένως, κατὰ τὰ διδόμενα ταῦτα, οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ὑπὸ τὴν ἔποψιν φύλου διαίρουσιν:

Εἰς ἄρρενας 34,205
" θήλειες 29,169

ἦτοι ἐπὶ 100 κατοίκων 54 εἰσὶν ἄρρενες καὶ 46 θήλειες, ἐν ᾧ δι' ὅλον τὸ Κράτος ὑπελογίσθησαν ἐπὶ τοῖς 100 ἄρρενες μὲν 52.45, θήλειες δὲ 47.55.

Ὁ πληθυσμὸς οὗτος τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας ἀναλογεῖ πρὸς τὸν ὅλον πληθυσμὸν τοῦ Κράτους ὡς 3.83 ἐπὶ τοῖς 100.

Ἡ ἀναλογία αὕτη εἶναι διὰ τὴν Βιέννην 1.25 τοῖς 100, Βερολίνον 2.96, Παρισίους 4.54, Λονδῖνον 13.97. Ἐπομένως ὁ πληθυσμὸς τῶν Ἀθηνῶν εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν ἐκείνων τῆς Βιέννης καὶ τοῦ Βερολίνου.

Κατὰ τινὰ πίνακα ἀπογραφῆς, ὑπάρχοντα ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ ὑπουργείου τῶν ἐσωτερικῶν, ἐπιβεβαιωμένον δὲ παρὰ τοῦ τότε διοικητοῦ Ἀττικῆς κ. Ἀξιότου, ἐν ἔτει 1836 ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων ἀποτελούμενος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἐκ μόνης τῆς πόλεως καὶ τῶν περιχώρων αὐτῆς, περιελάμβανε κατοίκους 14,092. Ἐπομένως ἂν λάθωμεν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον, καίπερ μὴ παριστάνοντα μόνης τῆς πόλεως τὸν πληθυσμὸν, ὡς ὅρον συγκρίσεως, ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν Ἀθήναις κατοίκων ἠύξησεν ἀπὸ τοῦ 1836 μέχρι τῆς ἀπογραφῆς τοῦ 1879, ἐν δικιστήματι δηλαδὴ 43 περιποῦ ἐτῶν, κατὰ 450 περίπου τοῖς 100, ἦτοι 10 τοῖς 100 κατ' ἔτος.

Ἡ αὐξήσις αὕτη, φυσικὸν ἀποτέλεσμα τῆς μετὰ πολυετέως καταστροφῆς καὶ συμφορᾶς ἰδρυθείσης

νέας τάξεως καὶ τοῦ ἀναγεννηθέντος ἐθνικοῦ βίου, δὲν δύναται βεβαίως νὰ ὑποστηριχθῇ ὡς ἡ κανονικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς πρωτεύουσας τοῦ ἑλληνικοῦ Κράτους αὐξήσις, καὶ ὡς τοιαύτη νὰ παραβληθῇ πρὸς τὴν αὐξήσιν τοῦ πληθυσμοῦ τῶν πρωτεύουσῶν ἄλλων Κρατῶν. Οὐχ ἦττον χάριν ἀπλῆς πληροφορίας σημειῶ ὅτι ἡ ἐτησία αὐξήσις ὑπολογισθεῖσα ἐπὶ περιόδου 30 ἐτῶν ἐπὶ τοῖς 100, εἶναι διὰ τὸν πληθυσμὸν τῶν Παρισίων 3.23, διὰ τὸν τοῦ Λονδίνου 2.31, τοῦ Βερολίνου 3.56, τῆς Βιέννης (ἐπὶ περιόδου 26 ἐτῶν) 1.89.

Οἱ 63,374 κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀπκρτίζουσι 15,209 οικογενείας, ὑπερ ὑποδεικνύει ὅτι ἐκάστη αὐτῶν ἀποτελεῖται ἀπὸ 4.17 άτομα, ἀντὶ 4.62 ὅστις εἶναι ὁ μέσος ὅρος ἀτόμων τῶν ἀποτελούντων τὴν οἰκογένειαν ἐν Ἑλλάδι.

Κοινωνικὴ κατάστασις καὶ ηλικία.

Οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, κατὰ μὲν τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν κατάστασιν διανεμονται ὡς ἐξῆς:

	Ἄρρενες	Θήλειες
Ἐγγαμοί	9,092	26,58
Ἄγαμοι	24,290	71.01
Ἐν χηρείᾳ	759	2.22
Μὴ ἐξακριβ.	64	0.19
Τὸ ὅλον	34,205	—

Ἡλικία	Ὅλιχος ἀριθμὸς			Ἐπὶ τοῖς 100		
	Ἄρρένων	Θηλέων	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων	Ἄρρενες	Θήλειες	Ἀμφοτέρων τῶν φύλων
0 — 12 μνηῶν	611	578	1189	1.79	1.98	1.88
1 — 5 ἐτῶν	3094	2867	5961	9.05	9.83	9.41
5 — 10 "	3292	3102	6394	9.62	10.63	10.09
10 — 15 "	3920	3338	7258	11.46	11.44	11.45
15 — 20 "	4171	3951	8122	12.19	13.55	12.81
20 — 25 "	3270	2921	6191	9.56	10.01	9.77
25 — 30 "	3695	2849	6544	10.81	9.77	10.33
30 — 35 "	2598	1930	4528	7.60	6.62	7.14
35 — 40 "	2503	1995	4498	7.32	6.84	7.10
40 — 45 "	1935	1159	3094	5.65	3.97	4.88
45 — 50 "	1052	1246	2748	4.39	4.27	4.34
50 — 55 "	933	724	1657	2.73	2.48	2.62
55 — 60 "	898	840	1738	2.63	2.88	2.74
60 — 65 "	596	550	1146	1.74	1.89	1.81
65 — 70 "	446	482	928	1.30	1.65	1.46
70 — 75 "	323	270	593	0.94	0.93	0.94
75 — 80 "	202	190	392	0.59	0.65	0.62
80 — 85 "	80	83	163	0.23	0.29	0.25
85 — 90 "	43	46	89	0.13	0.16	0.14
90 — 95 "	14	20	34	0.04	0.7	0.05
95 — 100 "	11	11	22	0.03	0.04	0.03
100 καὶ ἄνω "	4	7	11	0.01	0.02	0.02
Μὴ ἐξακριβωθέντες	64	10	74	0.19	0.03	0.12
Τὸ ὅλον . . .	34205	29169	63374	100.00	100.00	100.00

	Ὅλ. ἀριθ.	Θήλειες
Ἐγγαμοί	8,856	30.36
Ἄγαμοι	16,047	55.01
Ἐν χηρείᾳ	4,256	14.59
Μὴ ἐξακριβ.	10	0.04
Τὸ ὅλον	29,169	—

	Ὅλ. ἀριθ.	Θήλειες
Ἐγγαμοί	17,948	28.32
Ἄγαμοι	40,337	63.65
Ἐν χηρείᾳ	5,015	7.91
Μὴ ἐξακριβ.	74	0.12
Τὸ ὅλον	63,374	—

Ἐκ τῶν δεδωμένων τούτων προκύπτει ὅτι ἡ σχέσις τῆς κοινωνικῆς καταστάσεως τῶν ἐν Ἀθῆναις κατοίκων εἶναι διάφορος τῆς τοῦ ὅλου Κράτους. Οἱ ἐγγαμοὶ ἀμφοτέρων τῶν φύλων εἶναι ὀλιγώτεροι ἐν Ἀθήναις ἢ ἀλλοῦ τοῦ Κράτους. Ἐπίσης ἀφ' ἑτέρου οἱ ἄγαμοι εἶναι περισσότεροι, ἰδίως οἱ ἄρρενες, καθόσον ἐπὶ τῶν θηλέων ἡ διαφορὰ εἶναι ἐλαχίστη. Ἡ χηρεία ὅμως, εἰ καὶ δι' ἀμφοτέρων τὰ φύλα εὐρίσκεται εἰς ἀναλογίαν κατὰ τι ἀνωτέραν τῆς διὰ τὸ λοιπὸν Κράτος, διὰ μὲν τὸ ἄρρεν φύλον ὑποδεικνύει ἀναλογίαν κατώτεραν, διὰ δὲ τὸ θηλυ κατὰ πολὺ ἀνωτέραν ἐκείνης τοῦ ὅλου Κράτους.

Κατὰ δὲ τὴν ηλικίαν αὐτῶν τάσσονται ὡς ἐξῆς:

Ἑκτασίς καὶ οἰκοδομαί.

Κατὰ τὴν παρά τοῦ κ. Α. Κορδέλλα γενομένην καταμέτρησιν ἐπὶ τῶν ἐν τῷ Δημαρχεῖῳ διαγραμμάτων τῆς πόλεως καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου τοῦ κ. I. A. Kaupert, ἡ πόλις τῶν Ἀθηνῶν καταλαμβάνει ἐπιφάνειαν 4,000,000 τ. μ. ἢτοι 4 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, ἐξ ὧν αἱ μὲν οἰκίαι καὶ τὰ ἐν τῷ μεταξὺ αὐτῶν κείμενα κενὰ οἰκόπεδα κατέχουσιν ἑκτασίην 2,576,485 τ. μ. περίπου, αἱ δὲ οἰκίαι 615,995 τ. μ. καὶ αἱ ἐν τῇ πόλει πλατεῖαι 113, 520 μέτρα¹.

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης τῶν 4 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων ὑπάρχουσιν κατὰ τὴν ἐνεργηθεῖσαν εἰδικὴν ἀπαριθμῆσιν 8,080 οἰκοδομαί. Ἐκ τούτων 7316 εἰσὶν οἰκίαι χρησιμεύουσαι πρὸς κατοικίαν, αἱ δὲ λοιπαὶ 764 χρησιμεύουσιν ἀποκλειστικῶς εἰς διάφορα καταστήματα.

Ἐκ τῶν 8,080 οἰκοδομῶν 7,405 εἰσὶ λιθόκτιστοι, 608 πλινθόκτιστοι καὶ 67 ξύλινοι.

Ἐκ τῶν 7,316 οἰκιῶν 3,661 κατοικοῦνται παρὰ τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῶν, 3,572 παρ' ἐνοικιαστῶν καὶ 83 εὐρίσκοντο ὑπὸ οἰκοδομῆν.

Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τῶν οἰκοδομῶν ἐπεζητήθη προσέτι καὶ ἡ ἐξακριβωσις τῆς χωρητικότητος τῶν οἰκιῶν, ἀλλὰ αἱ σχετικαὶ πληροφορίαι δὲν ἐλήφθησαν οὔτε πλήρεις οὔτε δι' ὅλας τὰς οἰκίας. Ἐν τούτοις ἐκ τῶν 6,630 οἰκιῶν δι' ἃς ἐλήφθησαν πληροφορίαι εἰσὶν

Table with 2 columns: Category (e.g., ἰσόγειοι, με 2 ὄροφαι) and Count (e.g., 2,643, 768).

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς πόλεως Ἀθηνῶν ἀναλογοῦσι κατὰ τ. χιλ. κάτοικοι μὲν 15,843, οἰκογένεαι 3,802 καὶ οἰκοδομαί 2,020, ἐνῶ δι' ὅλον τὸ Κράτος ἀναλογοῦσι κατὰ τ. χιλ. κάτοικοι 32,94, οἰκογένεαι 7. 12 καὶ οἰκοδομαί 6. 67. Οὕτω δὲ ἡ ἀναλογία αὕτη τῶν κατοίκων τῆς πρωτεύουσος κατὰ τ. χιλ. εἶναι 481 φορές ἀνωτέρα τῆς τοῦ ὅλου πληθυσμοῦ.

Συγκρίνοντες τὸν ἀριθμὸν τοῦτον τῶν οἰκιῶν πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν κατοίκων καὶ τῶν οἰκοδο-

Table with 2 columns: Description (e.g., Ἡ ὑπόλοιπος ἑκτασίς διανέμεται ὡς ἑξῆς) and Value (e.g., 192,000 μ.).

μῶν, εὐρίσκουμεν ὅτι ἐκάστη οἰκία περιλαμβάνει κατὰ μέσον ὄρον ἄτομα μὲν 8.66, οἰκογένεας δὲ 2.08, ἐνῶ ὁ μέσος ὄρος τοῦ ὅλου Κράτους δι' ἐκάστην οἰκίαν εἶναι ἄτομα 5. 23, οἰκογένεαι 1.13.

Αἱ 7,316 οἰκίαι διανέμονται ὡς ἑξῆς μεταξὺ τῶν 6 ἀστυνομικῶν τμημάτων:

Table with 4 columns: Τμήμα (A, B, G, D, E, ST), Οἰκίαι, Κάτοικοι, Κάτοικοι δι' ἐκάστην οἰκίαν.

Ἐκ τῶν παρατεθέντων ἀριθμῶν τῶν οἰκοδομῶν καὶ τῶν κατοίκων κατ' ἀστυνομικὸν τμημα προκύπτει ὅτι τὸν πυκνότερον πληθυσμὸν ἔχει τὸ Ε' ἢτοι 9.09 κατοίκους δι' ἐκάστην οἰκίαν. Τούτω ἔπονται τὸ Β' 9.02, τὸ Γ' 8.80, τὸ ΣΤ' 8.63, τὸ Δ' 8.50, τὸ Α' 6.76, ὅπερ ἐπομένως ἔχει καὶ τὸν ἀριότερον πληθυσμὸν.

Αἱ τέσσαρες μεγάλα εὐρωπαϊκὰ πρωτεύουσαι, πρὸς ὧν παρετέθησαν καὶ ἀνωτέρω πληροφορίαι, ἐν ἐλλείψει τοιούτων περὶ ἄλλων πρωτευουσῶν πρὸς ἃς ἡ σύγκρισις ἠδύνατο νὰ ἔχη ἀνκλογιάν μᾶλλον ἐνδιεφέρουσιν, ἔχουσι τὴν ἑξῆς ἑκτασίην:

Table with 2 columns: City (Λονδίνον, Παρίσιος, Βιέννη, Βερολίνον) and Population (T. χιλ.).

Ἐπὶ τῆς ἐκτάσεως ταύτης ἀναλογοῦσι κατὰ τ. χιλ. κάτοικοι ἐν Λονδίῳ 8,900, ἢτοι 67 φορές περισσότεροι τῆς ὅλης Ἀγγλίας, ἐν Παρίσιος 21,740 ἢ 315 φορές περισσότεροι τῆς Γαλλίας, ἐν Βερολίῳ 15,405 ἢτοι 233 φορές περισσότεροι τοῦ ὅλου πρωσσοικῶ Κράτους, ἐν Βιέννῃ 8,400 ἢ 150 φορές περισσότεροι τοῦ ὅλου Κράτους.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1870 μεγάλην ἔλαβεν ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ἐπίτασιν ἡ ἀνεγερσις νέων οἰκοδομῶν, διότι κατὰ τὰς πληροφορίας τῆς ἀστυνομίας ἀπὸ τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τοῦ 1879 ἐχορηγήθησαν παρ' αὐτῆς 1,121 ἄδειαι οἰκοδομῆς.

Ἑπαγγέλματα.

Ἐκ τῶν 63,374 κατοίκων ἐξηκριβώθη τὸ ἐπάγγελμα 34,278. Κατὰ τὴν ἐξακριβῶσιν ταύτην ἐν Ἀθήναις ὑπάρχουσι:

Table with 2 columns: Profession (e.g., Βιομήχανοι, Ἐμποροί, Ἐργάται) and Count.

Table with 2 columns: Profession (e.g., Μαῖται, Δικηγόροι, Κληρικοί) and Count.

Προκειμένου περὶ τῶν ἐπαγγελμάτων τῶν κατόικων τῆς πόλεως Ἀθηνῶν, δὲν εἶναι ἴσως ἄνευ ἐνδιαφέροντος καὶ ἡ πληροφρία περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν αὐτῇ διαφόρων βιομηχανικῶν, ἐμπορικῶν καὶ λοιπῶν καταστημάτων. Κατὰ τὰς ληφθείσας πληροφορίας, ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις ἐργαστήρια ἐδωδίων 599, ἐξ ὧν 234 παντοπωλεῖα, ἢτοι 1 παντοπωλεῖον ἐπὶ ἀτόμων 271. Ἐμπορικὰ καταστήματα διάφορα 350. Βιομηχανικὰ ἐργοστάσια 598, ἐξ ὧν κλιβάνοι 52, ἀρτοποιεῖα 46. Ἐργοστάσια ἐνδυμασίας 399, ἐξ ὧν ὑποδηματοποιεῖα 143 ἢτοι 1 ἐπὶ 159 ἀτόμων. Καταστήματα γραμμάτων 60 (ἢτοι τυπογραφεῖα, βιβλιοπωλεῖα, βιβλιοδετεῖα κτλ.). Οἰνοπωλεῖα 288 ἢ 1 ἐπὶ 220 ἀτόμων. Καφενεῖα 161 ἢ 1 ἐπὶ 394 ἀτόμων. Ξενοδοχεῖα καὶ μαγειρεῖα 126. Καπνοπωλεῖα 112. Κουρεῖα 77. Φαρμακεία 30. Συμβολαιογραφεῖα 24.

Ἑκπαίδευσις.

Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς πόλεως 32,761 εἰσὶν ἐγγράμματοι καὶ 30,345 ἀγράμματοι, διανεμόμενοι ὡς ἑξῆς κατὰ φύλον:

Table with 3 columns: Category (Ἐγγράμματοι, Ἀγράμματοι), Men (Ἄνδρες), Women (Γυναῖκες).

ἢτοι ἀναλογοῦσιν ἐπὶ 100 μὲν ἀρρένων κατοίκων ἐγγράμματοι ἄρρενας 62, ἐπὶ 100 δὲ θηλέων κατοίκων ἐγγράμματοι θήλειαι 39.

Κατὰ τὰς πληροφορίας τοῦ ὑπουργείου τῆς ἐκπαίδευσος ὑπάρχουσιν ἐν Ἀθήναις 62 δημοτικὰ σχολεῖα, ἐξ ὧν ἀρρένων 25, θηλέων 37. Ἐκ τούτων δημοτῖα 3 ἀρρένων καὶ 4 θηλέων. Ἀπαντα τὰ σχολεῖα ταῦτα ἔχουσι μαθητὰς 5,698 διανεμομένους ὡς ἑξῆς:

Table with 3 columns: Category (Δημοσίων, Ἰδιωτικῶν), Boys (Μαθηταί), Girls (Μαθήτριαι).

Εἰς τὰ δημοτῖα σχολεῖα διδάσκουσιν, εἰς μὲν τὰ τῶν ἀρρένων διδάσκαλοι 9, εἰς δὲ τὰ τῶν θηλέων διδασκάλισσαι 20. Ἐπομένως ἀναλογοῖ 1 διδάσκαλος ἐπὶ 90 μαθητῶν καὶ 1 διδασκάλισσα ἐπὶ 52 μαθητριῶν.

Ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν ὑπάρχουσι παιδιὰ τῆς ἡλικίας τῶν δημοτικῶν σχολείων 7,679, ἢτοι ἄρρενα 3,979, θήλεα 3,700.

Ἐπομένως ἐκ τῶν παιδιῶν τούτων φοιτῶσιν εἰς τὰ δημοτικὰ σχολεῖα, τὰ τε δημοτῖα καὶ τὰ

ἰδιωτικὰ, 74 τοῖς 100, ἢ ἄρρενα μὲν 67 τοῖς 100, θήλεα δὲ 82 τοῖς 100.

Ἀστικὴ κατάστασις.

Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀπογραφῆς ἐν τῇ πόλει τῶν Ἀθηνῶν εὐρέθησαν παρόντες:

Table with 2 columns: Category (Δημόται Ἀθηναῖοι, Ἑτεροδημόται, Ἀλλοδαποί) and Count.

Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν ἦσαν:

Table with 2 columns: Nationality (Ἕλληνες ἐκ διαφόρων μερῶν τῆς Τουρκίας, Ἴταλοί, Ἄγγλοι, Γάλλοι, Γερμανοί, Ἀυστριακοί, Ρῶσοι, Διαφόρων ἄλλων ἐθνικότητων) and Count.

Ἐκ τῶν ἀλλοδαπῶν τούτων 1,066 δὲν λαλοῦσι τὴν ἐλληνικὴν γλῶσσαν.

Ο ΛΟΥΔΟΒΙΚΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΣ

καὶ οἱ καλλιτέχναι.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος Φίλιππος ἦτο φίλος τῶν καλῶν τεχνῶν, ἐπειδὴ ὅμως ἦτο καὶ τῶν χρημάτων ἐπίσης φίλος, προσεπάθει νὰ ὑποστηρίξῃ τὴν καλλιτεχνίαν ὅσον ἕνεστιν οἰκονομικώτερον.

Συχνάκις περὶ τὴν πρώην ἐπισκέπτετο διάσημόν τινα ζωγράφον, πρὸς ὃν εἶχε παραχωρήσει κατοικίαν καὶ ἐργαστήριον ἐν τῷ Λούβρω, συνδεδεγέτο μετ' αὐτοῦ οἰκείως, καὶ ἀπῆργετο. Συνήθως δὲ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν του ὁ ζωγράφος ἐφώνει πρὸς τοὺς μαθητὰς του:

— Ὁ βασιλεὺς ζητεῖ δύο χιλιάδων φράγκων εἰκόνα, ἃς ἴδωμεν τί εἰμποροῦμεν νὰ τῷ δώσωμεν.

Μετέβηκε δ' ἀπὸ ἀκριβαντος εἰς ἀκριβαντα, ἐξέλεγε τὸ ἀμύζιον αὐτῷ σχεδίασμα, καὶ τὸ μετέφερεν εἰς τὸ ἴδιον αὐτοῦ ἐργαστήριον, ὅπου τὸ ἐπεξεργάζετο καὶ τὸ ἐτελειοποιεῖ ἀναλόγως πάντοτε πρὸς τὴν ὑποσχεθεῖσαν ποσότητα. Εἶτα ἡ εἰκὼν παρεδίδοτο πρὸς τὸν βασιλέα, ὅστις καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν στιγμὴν δὲν ἐθεώρει ἀναξιοπρεπὲς νὰ κἀμνη συμφωνίας πρὸς ὑποτίμησιν εἰ δυνατὸν τῆς ἐρισθείσης ἀξίας τῆς εἰκόνας.

Τὸ ἐπόμενον ἀνέδοτον, ἐξ ἀσφαλεστάτης προερχόμενον πηγῆς, χαρακτηρίζει ἀκριβῶς τὴν πρὸς τὰς διαπραγματεύσεις μανίαν τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου.

Ὁ γλύπτης Δ* εἶχεν ἐκθέσει ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Λούβρου προτομὴν τινα, ἣν ὁ βασιλεὺς ἤθελε ν' ἀγοράσῃ. Ὁ διευθυντὴς τῶν Καλῶν Τεχνῶν ἐπεφορτίσθη νὰ πληροφρηθῇ περὶ τῆς τιμῆς τῆς προτομῆς ἐκείνης, χωρὶς νὰ διακοινώσῃ

μόπλοιοι διήλθε δι' ἑτέρας συναγωγῆς τῶν υδάτων τῆς διώρυγος καὶ ἐξήλθεν ἐνώπιον πραγματικῆς ἐξοχῆς, ἐνθα νέον θέλημα παρέστη εἰς τὰ ὄμματά μου.

Φθάσας εἰς τὸ τέμα τοῦ ταξιδίου μου ἀπεβίβασθην, σταθεὶς δὲ ἐπὶ μικρὸν, παρετήρουν τὸ ἀτρόπλοιο ἀναχωρῶν. Ἀκολούθως ἔλαβον τὴν πρὸς τὸ περιλάλητον Broeck ἄγουσαν, ἣτις περιωρίζετο ἀριστερόθεν μὲν ὑπὸ διώρυγος, δεξιόθεν δὲ ὑπὸ φαγῆς χαμηλῆς. Ἐδέησε νὰ περιπτύχσω ἐπὶ μίαν ὥραν. Ἡ ἐξοχὴ ἦτο χλωδῆς ὑπὸ μυρίων διασχίζομένη μικρῶν διωρύγων, κεκαλυμμένη διὰ συμπλεγμάτων δένδρων καὶ ἀνεμομόλων, καὶ σιωπηρὰ ὡς ἀπέραντος πεδιάς. Ὄρειόταται δαμάλεις λευκαὶ καὶ μέλαινα ἐπλανῶντο ἢ ἀνεπαύοντο ἐπὶ τῆς ὄχθης τῶν διωρύγων, χωρὶς ὑπ' οὐδενὸς νὰ τρωῖνται. Ἐντὸς δὲ τῶν δεξαμενῶν νῆσαι καὶ χήνες ὡς κύβοι λευκαὶ ἐκολύβων, καὶ τῆδε κάκεισε μικρὰ λέμβοι κινούμεναι διὰ τῆς κώπης ὑπὸ χωρικῶν διωλίθων ἐπὶ τῶν διωρύγων μεταξὺ τῶν λειμῶνων. Ἡ εὐρεῖα αὕτη πεδιάς, ἐμψυγμένη ὑπὸ τῆς βραδείας καὶ ἀφώνου ταύτης ζωῆς, μοὶ ἐνέπνεε τοσοῦτον γλυκὺ αἶσθημα γαλήνης, ὥστε ἡ ἡδυτέρα μουσικὴ θὰ μὲ ἐτάραττεν, ὡς θόρυβος ὀχληρός.

Καίτοι πρὸ ἡμισείας ἤδη ὥρας ἐπορευόμην καὶ δὲν διέκρινον εἰσέτι εἰμὴ τὴν κορυφὴν τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Broeck, ἤρχισα ὅμως νὰ διαβλέπω ἔδω καὶ ἐκεῖ σημεῖα ἀναγγέλλοντα τὴν γειτνίασιν χωρίου.

Ἡ ὁδὸς διήρχετο ἐπὶ προχώματος, εἰς οὗ τὴν πλευρὰν ὑψούντο οἰκίαι τινές. Μία τῶν οἰκιῶν τούτων, ξυλινὴ καλύβη, ἥς ἡ στέγη μόλις ἐφθάνεν εἰς τὸ ὕψος τοῦ δρόμου, ἀγροίκως ὠκοδομημένη, ἐτοιμόρροπος καὶ κεκλιμένη, ἀληθῆς ζῶων φωλεὰ, εἶχεν ἐν τούτοις μικρὸν παράθυρον, κεκοσμημένον διὰ λευκοῦ παραπετάσματος, ὅπερ ἦν προσδεδεμένον ἐξ ἐνὸς μόνου μέρους διὰ κυανῆς ταινίας, διὰ μέσου δὲ τῶν ὕλων αὐτῆς ἐφαινετο μικρὰ τράπεζα κεκαλυμμένη ὑπὸ κυπέλλων, ποτηρίων, ἀνθῶν, καὶ λαμπρῶν παιγνιδίων, ὡς τὰ ἐκτιθέμενα ἀντικείμενα.

Τὴν οἰκίαν ταύτην μόλις παρακάμψας, βλέπω δύο πασσάλους ἐμπεπηγμένους ἐν τῇ γῇ ὅπως ὀποδοσταζῶσι φράκτιν, ἀμφοτέρους κεχρωματισμένους κυανῷ χρώματι μετὰ λευκῶν βεβδῶσεων, ὡς οἱ διὰ σημαίων κοσμούμενοι ἱστοί, οὓς ἀνεγείρουσι κατὰ τὰς δημοσίας ἐορτάς. Ὀλίγων ἀπωτέρω εὐρίσκω ἑτέραν ἀχυροσκεπὴ καλύβην, πρὸ τῆς ὁποίας εἰσὶν ἐκτεθειμένοι μικροὶ κάδοι, θρανία, ξύστραι, πτύα, λίθοι, ἐκάστου τῶν ὀργάνων τούτων ὄντος κεχρωματισμένου ἐρυθροῦ, κυανοῦ, λευκοῦ, κιτρινοῦ μετὰ διαφόρων ἄλλων χρωμάτων, ὡς τὰ ἐργαλεῖα τῶν σχοινοβιτῶν. Προχωρῶν δὲ περαιτέρω βλέπω ἄλλας ἀγροτικὰς οἰκίας ἐχούσας ποικιλοχρούς κεράμους, θύρας ἐστιλθωμένας, παράθυρα ἐστολισμένα διὰ τριχά-

πτων, μικρῶν ταινιῶν, συρτῶν σιδηρῶν, μικρῶν κατόπτρων κινητῶν, καὶ ἄλλων κρεμασμένων παιγνιδίων.

Καθ' ὅσον προβαίνω ἡ ζωηρότης καὶ ποικιλία τῶν χρωμάτων, ἡ καθαριότης, ἡ στιλπνότης, ἡ πομπώδης ἐπίδειξις ὄλονεν αὐξάνουσι. Παρατηρῶ παραπετάσματα κεντητὰ, ταινίας ῥοδοχρούς εἰς τὰ παράθυρα τῶν μύλων, ἀμάξια καὶ γεωργικὰ ἐργαλεῖα, ὧν ὁ σίδηρος ἀστράπτει ὡς ἄργυρος, ξυλινὰς οἰκίας ἐστιλθωμένας, περιφράγματα καὶ κιγκλίδας ἐρυθρολεύκου, παράθυρα, ὧν αἱ ὕλοι κοσμοῦνται κατὰ τὰ ἄκρα διὰ δύο ἢ τριῶν γραμμῶν ἐκ διαφόρων χρωμάτων, καὶ τελευταίον, τὸ παραδοξότερον πάντων τῶν παραδόξων πραγμάτων, τοὺς κορυοὺς τῶν δένδρων κεχρωματισμένους δι' ἀνοικτοῦ κυανοῦ χρώματος ἀπὸ τῆς βάσεως μέχρι τῶν κλάδων.

Ὅλως γελῶν κατ' ἑμαυτὸν ἐκ τῶν ἀλλοκότων τούτων φρινομένων, φθάνω εἰς εὐρεῖαν δεξαμενὴν περιστοιχουμένην ὑπὸ πολλῶν δένδρων πυκνοφύλλων. Ἐκεῖθεν τῶν δένδρων ἐπὶ τῆς ἀντιπέρας ὄχθης ὑψοῦται κωδωνοστάσιον. Ἐξετάζω τὰ πάντα πέριξ ἐμοῦ, ἀλλ' οὐδὲν ἄλλο βλέπω ἢ παιδίον κατακειμένον ἐκτάδην ἐπὶ τῶν χορτῶν. Τὸ ἐρωτῶ «Broeck»; αὐτὸ δὲ ἤρχισεν νὰ γελᾷ καὶ ἀποκρίνεται «Broeck». Τότε παρατηρῶ κάλλιον καὶ βλέπω λάμποντα ἐν μέσῳ τῆς χλόης τῶν δένδρων χρώματα τοσοῦτον ζωηρὰ, διαφανῆ καὶ προσβάλλοντα καθ' ὑπερβολὴν τὴν ὄρασιν, ὥστε μοὶ ἐξέφυγεν ἐπιφώνημα ἐκπλήξεως.

Περιήλθον τὴν δεξαμενὴν, ἐπέβην ἐπὶ μικρὰς γεφύρας λευκῆς, ὡς ἡ χιών, εἰσῆλθον ἐντὸς μικρᾶς ὁδοῦ καὶ θεωρῶ... Broeck! Broeck! Broeck! Τὸ ἀναγνωρίζω ἀμέσως. Ἀδύνατον νὰ ὑπάρχῃ ἀμφιβολία, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ ἦνε ἄλλο τι ἢ τὸ Broeck!

Φαντάσθητε ἄθροισμα οἰκιστικῶν κατασκευασμένων ἐκ μεμασσημένου χάρτου ὑπὸ ὀκταετοῦς παιδίου, πόλιν ἰδρυμένην ἐντὸς ὑλοθήκης παιγνιοπωλείου τῆς Νυρεμβέργης, χωρίον κατασκευασμένον χάριν θεατρικῆς παραστάσεως, ἐπὶ τοῦ σχεδίου χάριτος κινεζικοῦ ῥιπιδίου, συμπλεγμὰ παραπηγμάτων σχοινοβιτῶν πλουτησάντων, ὄμιλον μικρῶν ἐξοχικῶν οἰκιῶν, οἰκοδομηθεισῶν ὅπως χρησιμεύωσιν ὡς θέατρον τῶν ἀνδρικέλων ὑποθέσασα τὴν φαντασίαν Ἀνατολίτου νεναρχωμένου ἀπὸ ὀπιον, πρᾶγμα τι ὅπερ μεταφέρει ταυτοχρόνως τὸν νοῦν ἡμῶν εἰς τὴν Ἰαπωνίαν, εἰς τὰς Ἰνδίας, εἰς τὴν Ταρταρίαν, εἰς τὴν Ἑλβετίαν, εἰς τὸν ἀρχαῖον ῥυθμὸν τοῦ rococo-Pompadour καὶ τῶν ἐκ ζαχαρώσεως οἰκοδομῶν, ἃς οἱ ζαχαροπλάσται ἐκθέτουσιν ἐν τοῖς καταστήμασιν αὐτῶν, κρᾶμα βαρβαρότητος, εὐγενείας, οὐσίας, λεπτότητος, ἀφελείας, ἀνοησίας, ὅπερ προσβάλλει τὴν καλαισθησίαν, προκαλεῖ τὸν γέλωτα καὶ θέλγει ἐνταῦθα. Φαντάσθητε τέλος τὴν μάλλον παιδαριώδη παραδοξότητα, εἰς ἣν δύνα-

ταί τις νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα χωρίου, καὶ θὰ ἔχητε ἰδέαν τινὰ, εἰ καὶ λίαν ἐπι ἀμυδρὰν, τοῦ Broeck.

Ἄψασαι αἱ οἰκίαι περιστοιχοῦνται ὑπὸ κηπιῶν χωριζομένου ἀπὸ τῆς ὁδοῦ διὰ κιγκλίδων κυανοῦ χρώματος ἀνοικτοῦ ἐν εἰδὴ περιβόλου ἢ περιφράγματος μετὰ ξυλινῶν σφαιρῶν, μύλων καὶ πορτοκαλλίων ἐπὶ τῆς αἰχμῆς ἐκάστου πεταύρου. Αἱ ὁδοὶ, διερχόμεναι διὰ μέσου τῶν εἰρημένων κιγκλίδων, εἰσὶ στενόταται καὶ ἐστρωμένοι διὰ μικρῶν πλακῶν διαφόρων χρωμάτων, συνηρμοσμένων οὕτως ὥστε νὰ ἀποτελῶσι πᾶν εἶδος σχεδίων. Μακρόθεν θὰ ἔλεγέ τις ὅτι αἱ ὁδοὶ εἰσὶ κεκαλυμμένοι ὑπὸ τουρκικῶν ταπήτων.

Αἱ οἰκίαι, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ξυλιναὶ καὶ μικρόταται, μὴ ἔχουσαι εἰμὴ ἐν ἰσόγειον πάτωμα, εἰσὶ βεβαμμένοι διὰ χρώματος ῥοδίνου, μέλανος, φιοῦ, πορφυροῦ, κυανοῦ βαθείος, πρασίνου ὡς ἡ γλῶθ τῶν βουνῶν. Ἡ στέγη αὐτῶν εἶνε κεκαλυμμένη διὰ κεράμων, στιλθωτῶν καὶ διατεταγμένων ἐν εἰδὴ δικτύου. Ἐχουσιν ἀγωγούς, κεκοσμημένους διὰ ξύλου κεκοσμημένου ἐν εἰδὴ δαντέλλας, προσόψεις ἀποληγούσας εἰς ἐξὺ μετὰ μικρᾶς λόγχης, ἢ μετὰ πρᾶγματός τινος ὀμοιάζοντος πρὸς ἀνθοδέσμη, παράθυρα μετὰ κυανῶν ἢ ἐρυθρῶν ὕλων κεκαλυπτομένων διὰ παραπετάσματος, κεντημάτων, ταινιῶν, κροσσῶν, θυσάνων καὶ διαφόρων παιγνιδίων, θύρας ἐξωγραφημένας καὶ κεχρωσμένας, ὧν ὑπέκεινται παντοειδῆ ἀνάγλυφα παριστῶντα ἄνθη, ἀγαλμάτια καὶ τρόπαια, ὧν ἐν μέσῳ ἀναγινώσκει τις τὸ ὄνομα καὶ ἐπιτήδευμα τοῦ ἰδιοκτήτου.

Ἄψασαι σχεδὸν αἱ οἰκίαι ἔχουσι δύο θύρας, τὴν μὲν ἐμπροσθεν, ἀνοικτομένην κατὰ τὰς ἐπισημοὺς μόνον περιπτώσεις τοῦ βίου, οἷον κατὰ τὰς γεννήσεις, τὴν θάνατον καὶ τοὺς γάμους, τὴν δὲ ὀπίσθεν χρησιμεύουσαν διὰ τὴν καθημερινὴν εἴσοδον καὶ ἐξοδον.

Οἱ κῆποι δὲν εἶνε ἥττον παράδοξοι τῶν οἰκιῶν. Νομίζει τις αὐτοὺς δημιουργηθέντας διὰ νάουτος. Αἱ δένδρφυτοι δίοδοι αὐτῶν μόλις ἔχουσιν ἱκανὴν εὐρυχωρίαν, ὥστε νὰ δύναται τις νὰ θέσῃ τοὺς πόδας. Διὰ τῶν δύο βραχιόνων δύναται τις νὰ περιβάλῃ τὰ ὑψώματα τῶν ἀνθῶν. αἱ σιαδέες μόλις δύναται νὰ περιλαμβάνωσι δύο ἄτομα μικροῦ παραστήματος συνεσφιγμένα, οἱ ἐκ μύρτων φράκται δὲν φθάνουσιν εἰς τὰ γόνατα τετραετοῦ παιδίου. Μεταξὺ τῶν ἀψίδων καὶ ὕψωμάτων τούτων ὑπάρχουσι μικρὰ διώρυγες, ἱκαναὶ μόνον ὅπως πλέωσιν ἐν αὐταῖς χάρτιναι λέμβοι. Καὶ ὅμως βλέπει τις ξυλινὰς γεφύρας, (ἀνωφελῆς παιδιὰ), μετὰ μικρῶν στηλῶν καὶ κεχρωματισμένας, δεξαμενὰς τοσοῦτον μεγάλας ὅσον τὸ μέγεθος λουτήρος, ἐν αἷς ὑπάρχει λέμβος κατέχουσα ἅπαντα σχεδὸν τὸν χῶρον καὶ προσδεδεμένη δι' ἐρυθρᾶς ταινίας εἰς πάσσικλον ἀνοικτοῦ κυανοῦ χρώματος. Ἐνταῦθα προσθετόν μι-

κρὰς κλίμακας, μικροὺς λαχνοκίπους, μικρὰς θύρας, μικρὰς κιγκλίδας, ἅπερ ἅπαντα δύναται τις νὰ καταμετρήσῃ διὰ τῆς γειρῆς, νὰ ὑπερπηδήσῃ δι' ἐνὸς ἄλλατος, καὶ νὰ βίψῃ εἰς τὸν ἀέρα δι' ἐνὸς γρόνθου. Πέριξ τῶν οἰκιῶν καὶ τῶν κήπων ὑψοῦνται δένδρα ἐν σχήματι ῥιπιδίων, δίσκων, τραπεζῶν, ὧν οἱ κορυοὶ εἰσὶ βεβαμμένοι κυανόλευκοι, ἐνθεν δὲ καὶ ἐνθεν ὑπάρχουσι ξυλινὰ καλύβη διὰ τὰ κατοικίδια ζῶα, πεποικιλμένοι, γεγλυμμένοι καὶ ἐπίχρῳσοι, ὡς τὸ μέγαρον τοῦ θεάτρου τῶν ἀνδρικέλων.

Ἀποῦ ἐρριψα ἐν βλέμμα ἐπὶ τῶν πρώτων οἰκιῶν καὶ κήπων, εἰσῆλθον εἰς τὸ χωρίον. Οὐδεμία ψυχὴ ζῶσα ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ, οὔτε ἐν ταῖς ὁδοῖς, οὔτε εἰς τὰ παράθυρα. Αἱ θύραι ἅψασαι ἦσαν κλεισταί, τὰ παραπετάσματα τῶν παραθύρων καταβιβάσθαι, αἱ διώρυγες ἐρημοί, αἱ λέμβοι ἀκίνητοι. Τὸ χωρίον τυγχάνει οὕτω πως ἐκτισμένον, ὥστε οὐδέποτε δύναται νὰ ἴδῃ τις πλεόντων τεσσάρων ἢ πέντε οἰκιῶν ἐνταῦθα. Καθ' ὅσον προχωρῶ τις μία μὲν κρύπτεται, ἄλλη δὲ προβάλλει λαθραῖως καὶ τρίτη ἀποκαλύπτεται ὀλοσχερῶς. Πανταχόθεν μεταξὺ τῶν κορυῶν τῶν δένδρων ἐμφανίζονται καὶ ἀφανίζονται ἐναλλάξ γραμμὰ καὶ σημεῖα ζωηροτάτων χρωμάτων, τοῦθ' ὅπερ παράγει τὴν ἐντύπωσιν στρατοῦ ἐκ προσωποδοφῶν περιπλανωμένων, οἵτινες παίζουσι τὸν κρυπτόν. Εἰς πᾶν βῆμα ἀνακαλύπτει τις νέαν μικρὰν θεατρικὴν ἀποψιν, νέον παράδοξον συνδυασμὸν χρωμάτων, νέαν ἰδιοτροπίαν, νέαν ἀφορμὴν γέλωτος.

Βλέπων τις τὰς οἰκίας ταύτας, θὰ ἔλεγεν ὅτι ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν αἱ θύραι αὐτῶν θέλουσι δῶσι ἐξοδον εἰς πληθὺν ἡλιθίων, κρατούντων τουρκικὰ κύμβαλα καὶ τύμπανα, ὡς οἱ διὰ τῶν μουσικῶν τῆς Βαρβαρίας ὀργάνων κορυθαντικῶντες. Ὁ βαδίζων πεντήκοντα βήματα περιέρχεται οἰκίαν, διέρχεται γεφύραν, κήπον, ὄδον καὶ ἐπανερχεται εἰς τὸ σημεῖον ἐξ οὗ ὤρμηθη. Ὁ παῖς φαίνεται σοὶ ἀνὴρ, ὁ δὲ ἀνὴρ γίγας. Τὰ πάντα εἰσὶ μικρὰ, μεμετρημένα ὡς διὰ διαβήτου, λεπτετυσμένα, κεχρωματισμένα, ἀντιγεγραμμένα, παραμεμορφωμένα καὶ παιδαριώδη.

Κατ' ἀρχὰς σοὶ ἐπέρχεται ὁ γέλωτος, ἀκολούθως σὲ κυριεύει ὁ θυμὸς, σκεπτόμενον ὅτι οἱ τοῦ χωρίου τούτου κάτοικοι ἴσως πιστεύουσιν ὅτι τοὺς θαυμάζεις. Ἡ γελοιογραφία αὕτη σοὶ ἀποβίνει ἐπὶ τέλους βδελυκτὴ. Θὰ ἤθελες νὰ ἐνομάσῃς ζῶα ὄλους τοὺς ἰδιοκτήτας τῶν οἰκιῶν αὐτῶν, καὶ νὰ πείσῃς αὐτοὺς ὅτι τὸ περίφημον αὐτῶν Broeck εἶνε αὐτόχρονον ὕβρις κατὰ τὴν τέχνης καὶ τῆς φύσεως, καὶ ὅτι αὐτοὶ οὔτε καλαισθησίαν, οὔτε κρίσιν ὀρθὴν ἔχουσιν. Ἄλλ' ἀποῦ ἀνακουρίσῃς τοιοῦτοτρόπως τὴν ὀργὴν σου δι' ὕβρεων, ἀρχίζεις πάλιν νὰ γελᾷς, ὁ δὲ γέλωτος ἐπὶ τέλους ὑπερισχύει.

Ἀποῦ ἐπλανήθην ἐπὶ τινὰ χρόνον χωρὶς νὰ

συναντήσω τινά, μοι ἐγεννήθη ἡ ἐπιθυμία νὰ ἴδω τὸ ἐσωτερικὸν οἰκίας τινός. Ἐνῶ παρετήρουν πέριξ ἐκζητῶν φιλόξενόν τινα ψυχὴν, ἤκουσα νὰ μὲ φωνάζωσι «Κύριε». Στρέφω καὶ βλέπω γυναῖκα ἐπὶ τοῦ κατωφλίου θύρας τινός, ἡ δὲ γυνὴ αὕτη μὲ ἐρωτᾷ δειλῶς «—Θέλετε νὰ παρατηρήσητε καμμίαν οἰκίαν;

—Μάλιστα, εἶπον. Ἡ γυνὴ ἀφίνει τὰ πέδιλά της ἐπὶ τοῦ κατωφλίου, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ τόπου, καὶ μὲ εἰσάγει. Ἦτο πτωχὴ χήρα, ὡς μοι εἶπεν εὐθύς ἅμα εἰσλήθουσα, μὴ ἔχουσα εἰμὴ ἐν μόνον δωμάτιον. Πλὴν τί δωματίον! Τὸ ἔδαφος ἐκαλύπτετο ὑπὸ καθαρωτάτων ψιθίων, τὰ ἐπιπλα εἶχον τὴν στιλπνότητα τῆς ἐβένου· αἱ λαβαὶ τοῦ ἱματιοφυλακείου, τὰ σίδηρα τοῦ κιβωτίου, οἱ θρηγκοὶ μικροῦ ἀρμαρίου, οἱ ἤλοι τῶν καθισμάτων, μέχρι καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τῷ τοίχῳ ἐμπεπηγμένων, πάντα ταῦτα ἐφαίνοντο ἀργυρᾷ.

Ἡ ἐστία ἦτο αὐτόχρομα νάισκος· οἱ τοῖχοι αὐτῆς ἦσαν ἐκ μικρῶν τετραγώνων πλακῶν ἐκ πορσελάνης χρωματιστῶν καὶ τοσοῦτων καθαρῶν, ὥστε ἐφαίνοντο ὡς μηδέποτε προσβληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ καπνοῦ. Ἐπὶ μικρᾷ τραπέζῃ ὑπῆρχον μελανοδοχεῖον χάλκινον, σιδηροῦς γραφιδοφόρος καὶ τινα εὐτελῆ κοσμήματα, ἅπερ ἤθελον βεβαίως ἐπισύρει τὴν προσοχὴν ἐν τῇ ὑελοθήκῃ χρυσοχόου.

Παντοῦ ὅπου τὰ βλέμματά μου ἐφέροντο, ἔβλεπον ἀντικειμένον τι στίλβον. Μὴ ἴδων κλίνην, ἠρώτησα τὴν ἀγαθὴν γυναῖκα ποῦ ἐκοιμάτο. Ἀντὶ πάσης ἀπαντήσεως προσήγγισεν εἰς τοῖχον τινά, καὶ ἠνέωξε τὰ δύο φύλλα θύρας κερυμμένης διὰ ταπήτων. — Ἡ κλίνη ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ, ὡς ἐν ἀπάσαις ταῖς ἄλλαις, κατέχει κοίλωμά τι ἐν τῷ τοίχῳ ὡς εἶδος πικστοῦ, καὶ συνίσταται ἐξ ἐνὸς στρώματος μαλακοῦ καὶ ἐνὸς ἀχυροστρώματος τεθειμένων ἐπὶ τοῦ κατωτέρου μέρους αὐτοῦ τοῦ τοίχου, ἄνευ σανίδων κλίνης. Τοῦτο δυνατὸν νὰ ἦνε ἀναπτυστικὸν ἐν καιρῷ χειμῶνος, ἀλλὰ τὸ θέρος θὰ κινδυνεύη νὰ πάθῃ ἐξ ἀσφυξίας ὃ ἐν τοιαύτῃ κατακλινομένης θέσει.

Ἡ γυνὴ αὕτη μοι ἐπέδειξε τὰ ἐργαλεῖα, ἅτινα ἐχρησίμευσεν αὐτῇ διὰ τὴν καθαριότητα. Ἦσαν δὲ τόσα, ὥστε ἠδύνατό τις νὰ στολίσῃ δι' αὐτῶν ὀλόκληρον ἐργαστήριον, σάρωθρα, ξύστραι, μικροὶ ψηκτραί, πινακόπανα, φουρνόπανα, πτύα, βάρδοι, ξύστραι τῶν ἀλόγων, σάρωθρα ἐκ πετρῶν, νιτρικὸν ὄξύ, κόνις πρὸς καθαρισμὸν τῶν ὑέλων, ἄλλη κόνις ἐρυθρὰ διὰ τὰ μαγειρικὰ σκεύη, ἀνθρακόνις διὰ τὰ χάλκινα ἀγγεῖα, σμύρις διὰ τὸν σίδηρον, καὶ τὸ πάντων γελοιωδέστατον, μικρότατα τεμάχια ξύλου, ὅπως δι' αὐτῶν ἀνασύρωσι τὰ μεταξὺ τῆς συναρμογῆς τῶν πλακῶν πίπτοντα μικροσκοπικὰ ἄχυρα.

Μοι μετέδωκε δὲ περιεργοτάτας λεπτομερεῖας ἀφορώσας εἰς τὴν περὶ τὴν καθαριότητα μανίαν, ἥτις κατέστησεν ὀνομαστὸν τὸ χωρίον Broeck

ἐν Ὀλλανδίᾳ. Οὐ πρὸ πολλοῦ ἀνεγίνωσκέ τις ἐν τῇ εἰσόδῳ τοῦ χωρίου τὴν ἐξῆς ἐπιγραφὴν *Ἦτο μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου εἰς οὐδὲνα ἐπιτρέπεται νὰ καπνίσῃ ἐν τῷ χωρίῳ Broeck ἐκτός διὰ καπνοσφύγγου ἐχρούσης σκέπασμα, ὅπως μὴ διασκορπίσῃται ὁ καπνός, ὅσαρ δὲ διέρχεται τις τὸ χωρίον μετ' ἵππων, ὀφείλει νὰ μὴ μὴ μίσην ἔριππος, ἀλλὰ νὰ ὀδηγῇ τὸ ζῶον περὶ*.

Ἀπηγορεύετο ἐπίσης ἡ διὰ τοῦ χωρίου διέλευσις ἀμάξης ἢ προβάτων ἢ δαμάλεων, ἢ παντὸς ἄλλου ζώου δυναμένου νὰ μολύνῃ τὴν δημοσίαν ὁδόν. Ἡ ἀπαγόρευσις αὕτη δὲν ὑφίσταται μὲν πλέον, πλὴν τὰ ἀμάξια καὶ τὰ ζῶα περικλμπτουσι καὶ νῦν τὸ χωρίον ὡς ἐκ τῆς ἰσχύος τῆς ἕξεως.

Ὑπῆρχον ἐνόπιον ὄλων τῶν οἰκιῶν καὶ ὑπάρχουσι καὶ σήμερον ἀκόμη πρὸ πολλῶν θυρῶν λίθινα σιελοδοχεῖα, ἐν οἷς οἱ καπνίζοντες ἔπτυσον ἐκ τοῦ ὕψους τῶν παραθύρων. Ἡ ἕξις τοῦ νὰ μένωσιν ἀνυπόδητοι ἐντὸς τῶν οἰκιῶν παραμένει εἰσέτι ἐν πλήρει ἰσχύϊ, εἰς τρόπον ὥστε βλέπει τις πέδιλα καὶ ὑποδήματα παντὸς εἶδους συσσωρευμένα πρὸ πᾶσων τῶν θυρῶν. Διηγουνται ὅτι ἐξεγέρσεις τοῦ λαοῦ ἐγένοντο πολλάκις ἐν Broeck κατὰ ξένων, ὡς σπειρώντων εἰς τὰς ὁδοὺς πυρῆνας κερασίων. Ἡ διήγησις αὕτη εἶνε μῦθος βεβαίως· τὸ ἀληθὲς ὅμως εἶνε ὅτι ὕταν κάτοικός τις τοῦ Broeck ἴδῃ πίπτον φύλλον ἢ ἄχυρον, ὅπερ ὁ ἄνεμος ῥίπτῃ πρὸ τῆς οἰκίας του, τὸ συλλέγει ἀμέσως καὶ τὸ ῥίπτει εἰς τὴν διώρυγα.

Λέγεται πρὸς τοῦτοις, προσέθηκεν ἡ ἀγαθὴ αὕτη γυνὴ, ὅτι μεταβαίνουσιν εἰς ἀπόστασιν πεντακοσίων βημάτων ἐκτὸς τοῦ χωρίου ἵνα καθίρωσι τὰ πέδιλά των, ὅτι ὑπάρχουσι παῖδες πληρωνόμενοι ὅπως φυσῶσι τετράκις τῆς ἡμέρας τὰς πλάκας τῆς ὁδοῦ, καὶ ὅτι εἰς τινὰς οἰκίας φέρουσι τοὺς ξενιζομένους ἐπὶ τῶν χειρῶν, ὅπως μὴ ρυπάνωσι τὸ πάτωμα. Πλὴν ταῦτα εἶνε ἴσως παραμύθια, καὶ πιθανώτατον εἶνε ὅτι οὐδὲ ὄλος ἔχονται ὑποστάσεως.

Ἐν τοῦτοις, πρὶν μοι ἐπιτρέψῃ νὰ ἐξέλθω, μοι διηγήθη ἀνέκδοτον, ὅπερ ἐὰν ἠλήθεις, θὰ καθίστα σχεδὸν πιστευτὰς τὰς τοιαύτας παραδοξότητας. «Ἡ μανία τῆς καθαριότητος, μοι εἶπεν, εἶχε φθάσει ποτὲ μέχρι τοιοῦτου βαθμοῦ, ὥστε αἱ γυναῖκες τοῦ Broeck παρημέλουν καὶ αὐτὰ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα, ἵνα τρίψωσι μόνον καὶ πλύνωσιν. Ὁ ἐφημέριος τοῦ χωρίου, ἀφοῦ ἐξήντησεν εἰς μάτην ἅπαντα τὰ μέσα τῆς πειθοῦς ὅπως ἄρῃ τὸ σκάνδαλον τοῦτο, κατέφυγεν εἰς ἕτερον στρατήγημα. Ἐποίησε μακρὰν διδαχὴν, καθ' ἣν εἶπεν ὅτι ἡ Ὀλλανδὴ γυνὴ ἡ ἐκπληρώσασα πιστῶς τὰ πρὸς τὸν θεὸν καθήκοντά της ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῆς, θὰ εὖρη ἐν τῇ μελλούσῃ οἰκίᾳ πλήρη ἐπιπλῶν, ἐργαλείων παντὸς εἶδους

καὶ πολυτιμοτάτων κοσμημάτων. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ ἠδύνατο νὰ τρίβῃ, νὰ σαπωνίσῃ καὶ νὰ καθαρίσῃ αἰώνως, χωρὶς νὰ παρακωλύηται ὑφ' οἰασθῆποτε ἄλλης ἐνασχολήσεως. Ἡ εἰκὼν τῆς ὑφίστης ταύτης ἀμοιβῆς, ἡ σκέψις τῆς ἀπείρου ταύτης εὐδαιμονίας, ἐνέπνευσε τοσοῦτον ἔνθεον ζῆλον καὶ τηλικαύτην εὐσέθειαν εἰς τὰς γυναῖκας τοῦ Broeck, ὥστε ἀπὸ τῆς στιγμῆς ἐκεῖνης ὑπῆρξαν πάντοτε πρόθυμοι περὶ τὰς θρησκευτικὰς αὐτῶν ἀσκήσεις καὶ οὐδέποτε πλέον ἔλαβον ἀνάγκην πρὸς τοῦτο ἰσχυρὰς προτροπῆς».

Καὶ ὅμως οὔτε εἰς τὴν μανίαν ταύτην, οὔτε εἰς τὴν ἀρχιτεκτονικὴν φαντασιοπληξίαν, ἣν περιέγραψα, ὀφείλει τὴν οἶνονε διασημότητα αὐτοῦ τὸ εἰρημένον χωρίον. Αὕτη προσέχεται κυρίως ἐξ ἀλλοκότητος τύπων καὶ ἐθίμων, ἧς ἀπέναντι εἶνε μηδὲν σχεδὸν τὸ φαινόμενον σήμερον.

Ὅπως πεισθῇ τις περὶ τούτου, ἀρκεῖ νὰ ἐπισκερθῇ οἰκίαν τινὰ εἰς τὴν εἰσόδον τοῦ χωρίου κειμένην καὶ εἰς τοὺς ξένους προσίτην. Εἶνε ἐντελὲς πρότυπον τῶν ἀρχαίων οἰκιῶν, ἐπιμελῶς διατηρούμενον ὑπὸ τοῦ ἰδιοκτῆτου αὐτοῦ ὡς ἱστορικὴν μνημεῖον παρελθούσης μανίας. Τὸ ἐξωτερικὸν τῆς ἐν λόγῳ οἰκίας δὲν διαφέρει τῶν λοιπῶν· εἶνε παράτηγμα ἀνδρειακῶν. Ἀλλὰ τὸ θαυμαστὸν αὐτῆς μέρος εἶνε τὰ δωμάτια καὶ ὁ κήπος.

Αἱ μικρόταται αὐτῆς αἰθουσαι εἶνε τόσα παζάρια, ὧν ἕλαστον θὰ ἀπῆται ὀλόκληρον τόμον ὅπως περιγραφῆ. Ἡ ὀλλανδικὴ μανία τοῦ ἐπισωρεῦν ἀντικείμενα ἐπὶ ἀντικειμένων καὶ ἐπιζητεῖν τὸ καλὸν καὶ κομψὸν ἐν τῇ ὑπερβολῇ τῶν μᾶλλον δυσαναλόγων καὶ ἀσυναρτήτων κοσμημάτων, ἀναθιβάσεται ἐν αὐτῇ μέχρι τοῦ ἰδεώδους τοῦ γελοίου. Βλέπει τις ἀγάλματα ἐκ πορσελάνης ἐπὶ τῶν ἀρμαρίων, κυλιστικούς καὶ ζαχαροδοχεῖα κινεζικὰ ἐπὶ τῶν τραπέζων, καὶ ὑποκάτω μάλιστα αὐτῶν, δίσκους ἀνηροτημένους ἐκ τῶν τοίχων καὶ δίκοντας ἀπὸ τῆς ὀροφῆς μέχρι τοῦ πατώματος, ὠρολόγια, ὠὰ στρουθοκαμήλων, μικρὰς λέμβους, πλοῖα, ὄστρακα, ἀγγεῖα, πινάκια, κύπελλα προσηρητημένα καὶ κερυμμένα εἰς πᾶσαν γωνίαν, εἰκόνας συγκεκλιμένους ἐκ προσώπων, ἅπερ μεταβάλλουσι σχῆμα κατὰ τὴν διάφορον ἐξ ἧς παρατηροῦνται ἄποψιν, ἀρμάρια πλήρη ἐκατοστάδων παιγνιδίων, κοσμήματα ἄνευ ὀνόματος, εἰκονογραφίας ἄνευ ἐνοίας, σαρφαῖν ἀλλόδοτον, ἐξωτερικὴν λάμπην καὶ ἀσμφωνίαν χρωμάτων, ἔλλειψιν καλαισιθησίας μετὰ τοσαύτης βαρβάρου ἀφελείας, ὥστε αἰσθάνεται ταῦτοχρόνως εὐχαρίστησιν καὶ ἀποστροφὴν ὃ παρατηρῶν αὐτὰ.

Ἄλλ' ὅλας ταύτας τὰς μωρίας ὑπερακοντίζει μεγάλως ἡ θέα τοῦ κήπου. Ἐδῶ μὲν βλέπει τις ἐν αὐτῷ γεφύρας ἔξευγμένους πρὸς τὸ φαινόμενον ἐπὶ ὄχτων ἐχόντων μόλις τὸ πλάτος χειρὸς, σπῆλαια καὶ μικροὺς καταρράκτας ἔ-

χοντας τὸ μέγεθος τῶν παιδικῶν παιγνίων, μικρὰς ἀγροτικὰς ἐκκλησίας, ναοὺς ἑλληνικοῦς, κινεζικὰ, Ἰνδικὰς παγόδας, ἀγάλματα κεχρωματισμένα, μικρὰς κούκλας, ὧν αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες ἐπίχρουν, ἐξεργασμένα ἐκ κανίστρων ἀνθέων, νευρόσπασα φυσικοῦ μεγέθους, ἀρμάρια ἀνοιγόμενα ἅμα τῇ προσφάσει ἐλατηρίου, καὶ παρουσιάζοντα ἀνδρειακὰ καθήμενα ἐν τῇ τραπέζῃ, μικρὰς δεξαμενάς, ἐν αἷς πλέουσι κύανοι καὶ χήνες ἐκ λευκοσιδήρου, ἀνθῶνας, ὧν τὸ ἔδαφος καλύπτεται διὰ μωσαϊκοῦ ἐξ ὀσφράκων μετ' ὠραίου ἀγγείου ἐκ πορσελάνης ἐν τῷ μέσῳ, δένδρα παριστῶντα ἀνθρωπίνοιο μορφὰς, πυκνοὺς θάμνους κεκοιμημένους ἐν σχήματι κωδωνοστασίων, μικρῶν ἐκκλησιῶν, πλοίων, χιμαιρῶν, τῶν περυσιομένων, καὶ παιδίων ἐκτεινόντων τοὺς βραχίονας, στενάς διόδους, σκιαδάς, πτερύγια, δεινροστοιχίας, ἄνητα, φυτὰ, τὰ πάντα βεβιασμένα, παραπεποιημένα, ἐκτετραμμένα, νενοθευμένα, συνεστραμμένα. Ἴδου τί ἦσαν ἄλλοτε ἅπασαι αἱ οἰκίαι καὶ ὅλοι οἱ κῆποι τοῦ Broeck.

Ἀλλὰ σήμερον δὲν ἠλλαξε μόνον ἡ ὄψις τοῦ χωρίου κατὰ μέγα μέρος, ἀλλὰ καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτοῦ. Τὸ Broeck ἔφερεν ἄλλοτε τὸ ὄνομα *χωρίον τῶν ἐκατομμυριούρων*, καθόσον πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι αὐτοῦ ἦσαν πλοῦσιοι ἔμποροι, ἀποσυρόμενοι εἰς αὐτὸ ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν ἐρημίαν καὶ εἰρήνην.

Βαθυπδὸν ἡ ἀνία, τὸ γελοῖον, εἰς ὃ αἱ οἰκίαι καὶ αὐτοὶ οὔτοι ἦσαν ἐκτεθειμένοι, ἡ ὀχληρότης τῶν περιηγητῶν, τὰ θέλητρα εὐαρεστοτέρων διαμονῶν, ἀφῆρσαν ἐκ τοῦ Broeck ὅλας σχεδὸν τὰς πλουσίας οἰκογενεῖας. Ἀλλ' ὁ μικρὸς τῶν πιστῶν ἀριθμὸς βλέπων σβεννυμένην καθ' ἑκάστην τὴν τοσαῦτα παιδαριώδη θαύματα παραγαγοῦσαν ἄμιλλαν δὲν ἐσκέπη πλέον νὰ δημιουργήσῃ νέα, ἀλλ' ἀφῆκε τὰ ἀρχαῖα νὰ καταπέσωσιν εἰς ἐρείπια, ἢ νὰ ἐξαφανισθῶσιν.

Σήμερον τὸ Broeck ἔχει περὶ τοὺς χιλίους κατοίκους, ὧν τὸ μέγιστον μέρος κατασκευάζει τυρῶν, οἱ δὲ λοιποὶ εἰσὶν ἐργαστηριοῦχοι, μισθωταὶ γαιῶν ἢ τεχνῆται ζῶντες ἐκ τῶν προσόδων αὐτῶν.

Εἰ καὶ παρηκμακὸς, τὸ Broeck ἐπισκέπτονται ἀκόμη πάντες οἱ ξένοι οἱ ἐρχόμενοι ἐν Ὀλλανδίᾳ. Ἐν τινὶ δωματίῳ τῆς ἀνωτέρω περιγραφείσης οἰκίας ὑπάρχει μέγιστον βιβλίον περιέχον πολλὰς χιλιάδας ἐπισκεπτῶν καὶ ἰδιογράφοις ὑπογραφὰς προσώπων ὄλων τῶν χωρῶν. Τὸ βιβλίον τοῦτο διήλθον ὀλόκληρον. Τὸ πλεῖστον τῶν ἐπισκεπτῶν εἶνε Ἄγγλοι καὶ Ἀμερικανοί. Ὀλίγους δὲ βλέπει τις Ἴταλοὺς, τοὺς πάντας εὐγενεῖς, καὶ ἐκ τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν ὀρμωμένους.

Μεταξὺ πολλῶν διασήμεων ὀνομάτων εἶδον τὸ τοῦ Victor Hugo, τοῦ Walter Scott, τοῦ Γαμβέτα, τοῦ δραματοποιοῦ Emile Augier. Μεταξὺ

δὲ τῶν ἐνθουσιασμάτων ὑτάρχει ἐν πιστήριον, ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ αὐτοκράτειρα τῆς Ῥωσσίας ἐδωρήσαντο εἰς τινὰ κάτοικον τοῦ Broeck, εἰς εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν φιλοξενίαν, ἣν παρέσχε τῷ 1864 τῷ μεγάλῳ δούκι Νικολάῳ Ἀλεξάνδρου-βίτς.

Ἐν τοῖς ἐνδόξοις ἐπισκέπταις τοῦ Broeck καταλέγονται ὡσαύτως ὁ τε αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας Ἀλέξανδρος καὶ ὁ μέγας Ναπολέων. Ἡ ἐπιχώριος παράδοσις ἀναφέρει ὅτι θελήσαντες ἀμφοτέρωθεν νὰ ἴδωσι τὸ ἐσωτερικὸν οἰκίας τινός, ὑπεχρώθησαν πρὶν ἢ εἰσέλθωσι νὰ φορέσωσι χονδράς περικνημίδας μαλλίνας κημισθείσας ὑπὸ τῆς ὑπηρετρίας, ἵνα μὴ τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας ρυπανθῇ ὅπωςδήποτε ἐκ τῶν ὑποδημάτων των. Δὲν δύναμαι νὰ βεβαιώσω τὸ γνήσιον τῆς διηγήσεως ταύτης, γινώσκω ὅμως, ὡς ἀνέγνων, ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τοῦ ταξιάρχου τοῦ Ναπολέοντος ἐν Ὀλλανδίᾳ, ὅτι οὗτος δυστηρητήθη ἐν Broeck ἰδὼν τὰς ὁδοὺς ἐρήμους ἀνθρώπων, αὐτοὺς δὲ κεκλεισμένους ἐν ταῖς οἰκίαις των καὶ θεωμένους αὐτὸν ὅπισθεν τῶν ὑέλων, ὡς εἰ ἤθελον νὰ τὸν ἐπιβλέπωσι καὶ ἐμποδίσωσιν οὕτω ἀπὸ τοῦ νὰ ρυπάνῃ τὰς κηλίδας τῶν κήπων.

Καὶ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰωσήφ ὁ Β' ἐπεσκέφθη τὸ Broeck, ἀλλὰ, καθ' ἃ διηγοῦνται, εἰς οὐδεμίαν οἰκίαν ἠδυνήθη νὰ εἰσέλθῃ, ἅτε μὴ ἐροδιασθεῖς διὰ συστατικῶν ἐπιστολῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπεκπιστῆς τις ἐπέμενε παρὰ τῷ κυρίῳ οἰκίας τινός, «Δὲν γνωρίζω παντάπασι τὸν αὐτοκράτορά σας, ἀπεκρίθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ Broeck» καὶ ἂν ἦτο ἀκόμη καὶ ὁ δῆμαρχος τοῦ Ἀμστελδάμου αὐτοπροσώπως, δὲν θὰ ἐδεχόμην ποσῶς πρόσωπον, τὸ ὅποιον δὲν γνωρίζω».

Ἐπισκεφθεὶς τὴν οἰκίαν καὶ τὸν κήπον, εἰσηλθὼν ἐντὸς μικροῦ ἐστιατορίου, ἔβη νεῖκος ἄνευ πεδύλων, ἐνόησασα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὰ σχήματά μου. μοὶ ἔφερε τυρὸν τοῦ Edam, ὡς καὶ βούτυρον, ὃν ἔκαστον ἦν κεκαλυμμένον διὰ σκεπάσματος ἐκ πορσελάνης, ἐπροστατεύετο διὰ μικροῦ δικτύου ἐκ σύρματος καὶ ἐκρύπτετο ὑπὸ κεντητῶν καὶ κατάλευκον χειρῶμακτρον. Ὑστερον συνοδευόμενος ὑπὸ παιδός, μετ' οὗ συνεννοούμενη διὰ σχημάτων, μετέβην νὰ ἐπισκεφθῶ κτῆματι.

Πλείστοι ἄνθρωποι, οἵτινες παρ' ἡμῖν φέρουσι μεταξωτῶν πῖλον καὶ χρυσοῦν ὠρολόγιον, στεροῦνται δωματίων οὕτω καθαρῶν καὶ διακεκοσμημένων ὡς τὰ βουστάσια τοῦ Broeck. Πρὶν ἢ εἰσέλθετε, σπογγίζετε τὰ ὑποδήματά σας ἐπὶ ψιᾶθου πρὸ τῆς θύρας ἐκτεινομένης. Ἐὰν τὸ λησμονήσητε, οὐδ' ὅπως στενοχωροῦνται ὅπως σας ἀνακαλέσωσιν εἰς τὴν τάξιν. Οἱ στάβλοι εἰσὶν ἐστρωμένοι διὰ πλίνθων διαφόρων χρωμάτων καὶ ἐκτάκτου καθαριότητος, τὰ παράθυρα αὐτῶν φέρουσι παραπετάσματα ἐκ μουσελίνης καὶ ἀνθοδοχεῖα. Αἱ φάνται εἰσὶ κεχρωματισμέναι, καὶ

ἀγελάδες καθαρῶταται, ἐκτενισμέναι καὶ πλυμέναι.

Ὅπως ἀπομακρύνωσιν ἀπ' αὐτῶν πάντα ρύπον, ἀνασύρουσι τὴν οὐρὰν των διὰ σχοινίου ἀνηρημένου ἐκ τῆς στέγης. Ὅμοιῶς διερχόμενος διὰ τοῦ στάβλου παρασύρει ἀδιακόπως τὰς ἀκαθαρσίας. Ἐξικουμένον τῶν ὑπὸ τῶν κτηνῶν κατεχομένων τόπων οὐδαμοῦ βλέπει τις ἐν κήρῳς ἢ μίαν κηλίδα. Ὁ ἀὴρ ἐν αὐτῷ τοσοῦτον εἶνε καθαρὸς, ὥστε κλείων τις τοὺς ὀφθαλμοὺς νομίζει ὅτι εὐρίσκεται ἐντὸς αἰθούσης. Τὰ δωμάτια τῶν χωρικῶν, τὸ γαλακτοποιεῖον ἔβη κατασκευάζεται τὸ βούτυρον, αἱ αὐλαὶ, ἡ παραμικρὰ γωνία, τὰ πάντα ἐν γένει εἰσὶν ἐπίσης καθαρὰ καὶ στίλβοντα.

Πρὶν ἢ ἀπέλθω αὐθις εἰς Ἀμστελδάμον, περιήλθον ἄπαξ εἰς τὸ χωρίον. Προσέειπον ὅπως κρῦψα τὸ σιγάρον μου, ὅτε γυνὴ τις με χρυσοῦν διάδημα με παρετήρει ἐκ τοῦ παραθύρου. Διήλθον διὰ δύο ἢ τριῶν λευκῶν γεφυρῶν, ὄθησα διὰ τοῦ ποδὸς μικρὰς τινὰς λέμβους, ἔστην ὀλίγον πρὸ τῶν ἀστειοτέρων οἰκισκῶν, καὶ ἀκολούθως μὴ βλέπων κανένα μῆτε εἰς τὰς ὁδοὺς, μῆτε εἰς τοὺς κήπους, ἐπανέλαβον τὸν ἐρημικὸν δρόμον μου μετ' ὅτι αἰσθημα τῆς θλίψεως, ἣν ἀφίνει ἐν τῇ καρδίᾳ πᾶσα μεγάλη περιέργεια ἱκανοποιουμένη.

Σ. Σ.

Καὶ αἱ ἐλάχισται στιγμαὶ ἔχουσι ἀξίαν, διότι ἢ καλῇ χρῆσις αὐτῶν τὰ μέγιστα συντελεῖ πρὸς ἐπίτευξιν σπουδαίων σκοπῶν· μία μόνη ὥρα καθ' ἑκάστην, ἀφαιρουμένη ἐξ ἀσκόπων ἀσχολιῶν, ἀρκεῖ ὅπως κατασταθῇ πᾶς ἄνθρωπος κοινῆς διανοίας κάτοχος ἐπιστήμης τινός, ἐπίσης ἀρκεῖ ὅπως μεταβάλλῃ ἐντὸς δέκα ἐτῶν ἀμαθὴ ἄνθρωπον εἰς πεπαιδευμένον. Δὲν πρέπει νὰ παρέλθῃ ἀκαρπὸς ὁ πολῦτιμος χρόνος, οἱ δὲ καρποὶ του εἰσὶν ἢ αὐξήσις τῶν γνώσεως, ἢ καλλιέργεια ἐναρέτου τινός ἀρχῆς καὶ ἢ ἐνίσχυσις καλῶν ἔξων. Ὁ ἰατρός Μάσσων Γουὶν μετέφρασε τὸν Λουκρέτιον μεταβαίνων ἐφ' ἀμάξης εἰς τοὺς ἀσθενεῖς του. Ὁ Δαγισώ, μέγας σφραγιδοφύλαξ τῆς Γαλλίας, συνέγραψε σοφὸν καὶ ὀγκῶδες βιβλίον, χρησιμοποιοῦν τὰς ὀλίγας στιγμάς, αἵτινες παρέρχονται μετὰ τὴν εἰδοποίησιν ὅτι τὸ γεῦμα εἶνε ἔτοιμον καὶ πρὶν συναθροισθῶσιν ἅπαντες οἱ συνδαιτυμόνες. Ὁ Μπούρριτ κατάρθωσε νὰ μάθῃ δεκαοκτὼ ἀρχαίας καὶ νέας γλώσσας καὶ εἰκοσιδύο εὐρωπαϊκὰς διαλέκτους, ἐνῶ εἰργάζετο ὡς σιδηρουργός, ἠρνεῖτο δὲ τὴν δύναμιν τῆς εὐφυΐας, καὶ ἀπέδιδε τὰς προόδους του εἰς τὴν καλὴν χρῆσιν τῶν μεταξὺ ὠρισμένων ἀσχολιῶν διασπαρμένων στιγμῶν. Ἡ τοῦ πλοῦτου σπατάλη δύναται νὰ διορθωθῇ διὰ τῆς μελλούσης φειδῶς, ἀλλὰ τίς δύναται νὰ εἴπῃ «Θέλω ἀναπληρώσει τὴν σημερινὴν ἀπώλειαν χρόνου λαμβάνων ἐκ τῆς αὐριγῆς ἡμέρας!»

Τὰ γραφεῖα τοῦ

ΚΗΡΥΚΟΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΥΟΡΚΗΣ

Ὁ ἰδιοκτήτης τῆς μεγαλειτέρας ἐφημερίδος τῆς Ἀμερικῆς, ἴσως καὶ τοῦ κόσμου ὅλου, τῆς «New York Herald» ἠγόρασε πρὸ ἐτῶν ἐν τῇ ὁδῷ Broadway, ἥτις εἶνε διάσπρος ἐν Νέῳ Ὑόρκῳ, ὅπως ἡ Strand ἐν Λονδίῳ καὶ ἡ Rivoli ἐν Παρισίοις, οἰκόπεδα ἀντὶ φράγων 3,750,000, ὅπου ἔκτισε τὸ γραφεῖον τῆς ἐφημερίδος του, δαπανήσας εἰς τὴν οἰκοδομὴν ταύτην φράγκα 1,250,000, ἥτοι ἐν ὅλῳ 5,000,000 φράγκα! Τί λέγουσιν οἱ ἐν Ἑλλάδι ἀναγνώσταί μας διὰ τὰ ἐξοδα ταῦτα τῆς ἐγκαταστάσεως ἐνός ἐφημεριδογράφου; Ἡ ἐσωτερικὴ διακόσμησις τῶν γραφείων τούτων, ἢ μάλλον τοῦ παλατίου τούτου τοῦ Κήρυκος, εἶνε κατὰ πάντα ἀνταξία τῆς ἐξωτερικῆς λαμπρότητος αὐτοῦ. Ὑπόγεια πατώματα, ἀεριζόμενα κάλλιστα, διαδέχονται ἀλλήλα, ἐξήκοντα δὲ πόδας κάτωθεν τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς ἐνεργοῦσι τὰ τρία μεγάλα ἀπμοκίνητα πιστήρια, ἅτινα καθ' ἑκάστην ἐσπέραν ἐκτελοῦσι τὸ γιγάντειον αὐτῶν ἔργον, νὰ παραδίδωσιν εἰς τὸ κοινὸν ὑπὲρ τὰς 100,000 ἀντιτύπων τοῦ Κήρυκος. Εἰς τὸ ἰσόγειον πάτωμα εὐρύτατα γραφεῖα συγκοινωνοῦσι πρὸς τὴν ὁδὸν διὰ πυλῶν, δι' ὧν ἀφίεται ἐλευθέρως καὶ πλατεῖα ἢ εἰσοδος καὶ ἐξοδος εἰς τὸ κοινὸν, ὅπερ εἶνε πολυαριθμώτατον. Ἐκεῖ βλέπει τις διακοσμήσεις δαπνηροτάτας, αἵτινες θὰ ἤρμοζον εἰς τὸ πλουσιώτερον τραπεζιτικὸν κατάστημα. Ἀπανταχοῦ σανιδώματα τῶν τοίχων καὶ κορωνίδες τορευταί, τράπεζαι μαρμάριναι καὶ κρυστάλλιναι, καὶ δάπεδα κολλητὰ πολύχρωμα. Ἐκεῖ εὐρίσκεται ὁ διευθυντῆς τοῦ βιομηχανικοῦ μέρους, οἱ ταμίαι, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ γραφείου τῶν ἀγγελιῶν καὶ τοῦ τῶν συνδρομῶν, καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πωλήσεως τῆς ἐφημερίδος. Ὅλοι οὗτοι συναποτελοῦσι στρατὸν ὀλόκληρον· τὰ δ' ἐπίλοιπα μέρη τῆς οἰκοδομῆς, οἶον τὰ γραφεῖα τῆς διευθύνσεως, αἱ αἰθούσαι τῆς συνδιαλέξεως καὶ αἱ βιβλιοθήκαι, ἔχουσι μέγεθος καὶ κομψότητα ἀνάλογον πρὸς τὸν προορισμὸν αὐτῶν. Ὁ Κήρυξ, ὅστις σήμερον ἔχει τόσον λαμπρὸν οἰκημα, ἐγεννήθη πρὸ πενήτηκοντα ἐτῶν ἐντὸς ὑπογείου, ὅπου ὁ ἰδιοκτήτης του δὲν εἶχεν ἄλλο κάθισμα ἐκτὸς ἐνός καὶ μόνου, καὶ τούτου σκωληκοβρώτου, σανίδα ἐπεστηριγμένη ἐπὶ δύο βαρελίων ἀλεύρου διὰ γραφείον, καὶ κεφάλαιον ἑκατοντάδα περίπου δολλαρίων, τὰ ὅτι μόνως ἐπῆρουν εἰς τὴν πρόοδον τῆς ἐπιχειρήσεως ἐπὶ μίαν ἑβδομάδα. Ἦτο δὲ ὁ ἰδιοκτήτης οὗτος καὶ ἐκδότης καὶ συντάκτης συγχρόνως... καὶ ἔλα τὰ ἄλλα, ἐκτὸς τοῦ τυπογράφου. Τὸ καθαρὸν ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς ἐφημερίδος ταύτης ἀναβαίνει σήμερον εἰς φράγκα 1,500,000!

[Revue Britannique]

N*

ΟΙ ΔΥΟ ΦΤΩΧΟΙ

Διὰ τὸ carnet τῆς Κυρίας Β. Δ.

Ἦν μία γυνὴ παραστική
Γέρος φτωχὸς εἶχε καθήσει.
Κόσμος πολὺς περὶ ἀπὸ καί,
Καὶ ἴσως θὰ τὸν ἐλεῆσθ
Καμὰ ψυχῇ, ποῦ ἔχει μάθει
Νὰ συμπονεῖ τὰ ξένα παιθ.

Ἦν λίγος ὅλος προσοχῇ
Ἐρερ' ἐκεῖ τὰ βήματά του
Κε' ἄλλος φτωχός.—Τὸν δυστυχεῖ!
Με ὅλη τὴ νεότητά του
Ἦν τὸ πῶς του ἔχει μαύρη σκέπη...
Εἶνε τυφλός, τυφλός· δὲν βλέπει!

Ἄχ! τί ζευγάρι ὀλιβερό!
Τὰ νεῖατά τα δυστυχεῖμένα
Κε' ἀπὸ τὸν ἄγριο καιρὸ
Τὰ γραφεῖα τὰ μαρμαρένα
Βλέπει ἐκεῖ ὅποιος περναί
Νὰ ζητᾷνε σου πλάι, πλάι.

Ὅμως καθεὶς τὰ γραφεῖα
Τὰ χιονοσκεπᾶστα λυπάται,
Ἦν τὸν γέρο ρίχνουν μὴ ματί
Καὶ ἐλεῶνε οἱ διαβάται.
Καὶ οὔτε ἕνας τους δὲν δίνει
Εἰς τὸν τυφλὸν ἐλεημοσύνη.

Με πονεμένη τὴν καρδίαν
Ἄνασχοῦνται: νὰ πᾶν...
Ἄχ! ὅτι περὶ τῆ βραδείαν
Καὶ σήμερα γωὸς νὰ σᾶν...
—Αὐτὸ τοὺς ἄλλους τί περιάζει;—
Καὶ ὁ τυφλὸς ἀναστενάζει.

Μὰ ἔφαγα κάποιος ζητῆ
Μέσ' τὴν παλάμη νὰ τοῦ δώσῃ
Χρήματα λίγα, μ' ἀρετῆ
Ἐνα φοιμὴ γὰ νὰ πληρώσῃ:
—Σοῦ εὐχρῆτ' ἡ φτωχὴ καρδίαν μου
Τιμαί: καὶ ὄψαις, ἄρχοντά μου!»

Εἶπεν ἐκεῖνος, ἐπειδὴ
Τυφλὸς ποῦ ἦτον δὲν ἔμπορουσε
Με δάκρυα χαρᾶς νὰ δῇ
Πῶς σπλαγγνικὰ τὸν ἐλεῶσε
Ὁ γέρος—ἐλεῶντας πάλι
Καθὼς τὸν ἐλεῆσαν ἄλλοι...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΔΡΟΣΙΝΗΣ

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Μεταξὺ δύο πρῶν βουλευτῶν:

— Ὅχι ἀνυσυχῆς ὀλίγον, φίλτατε Σ. . . μὴν ἀποτύχη: κατὰ τὰς προσεχεῖς ἐκλογάς, γιατί εἰς ὅλην τὴν περίοδον δὲν ἀνοιξες οὔτε μίαν φορὰ τὸ στόμα.

— Τί λές, φίλε μου; Ἀσημονεῖς ὅτι ὁσάνεις ἦσουν σὺ 'ς τὸ βῆμα, ἐγὼ ἄνωγα διακρῶς τὸ στόμα. . . ἀπὸ τὸ χασμουρητό.

*

*

Πρὸ τινῶν ἡμερῶν πυρκαϊὰ ἐξεργάγη ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ κ. Δ*, ὅστις ἐντρομος ζῆτει βοήθειαν, φωνάζων: Φωτιά, φωτιά! Ἀλλ' οὐδεὶς φαίνεται.
— Τί δικάζω! λέγει τότε ἐν ἀναγκαστικῇ ὁ

κ. Δ*, τρεῖς ὑπερέτριαις ἔχω εἰς τὸ ἄσπῆτι, καὶ οὔτε ἓνας πυροσβέστης δὲν ἔχουμεταί ἐδῶ!

* *

Ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ τῆς Σύρου.

Ὁ πλοίαρχος βλέπει δύο ἐπιβάτας, ἀγαθοὺς Ἀλοργίνους, φέροντας ἐπ' ὤλου τὰς ἀποσκευὰς τῶν, ἐνῶ τὸ ἀτμοπλοῖον ἔπλεεν ἐν μέσῳ πελάγει.

— Τί σηκώνετε σεῖς ἀκόμη τὰ πράγματά σας καὶ δὲν τὰ ἀκουμπᾶτε ἔς ἓνα μέρος!

— Ἄμ, βλέπουμε πῶς εἶνε τὸ βαπόρι πολὺ βαρεῖα φορτωμένο, καὶ δὲ θέλουμε νὰ τὸ φορτώσουμε καὶ τὰ ἴδιά μας.

* *

Προχθὲς φιλόσοφος τις τῶν Χαυταίων, ἐξομολογούμενος τὴν δυστάρεστον του οἰκονομικὴν κατάστασιν πρὸς συνάδελφον πάσχοντα ἐκ τῆς αὐτῆς ἀσθενείας, κατέληξεν εἰς τὸ ἐξῆς μελαγχολικὸν συμπέρασμα:

— Καὶ τὸ κακὸν, ἀδελφε, ὅτι ἡμεῖς ἴσα, ἴσα στερούμεθα, ποῦ ἔχομε τὴν μεγαλειτέρα ἀνάγκη ἀπὸ χρήματα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Ἡ πρώτη τοῦ βίου ἡμῶν τεσσαρακονταετηρὴς παρέχει τὸ κείμενον, ἡ δὲ ἐπομένη τριακονταετηρὴς τὰ σχόλια, τὰ ἐρμηνεύοντα τὴν ἀληθῆ τοῦ κειμένου ἔννοιαν καὶ συνάφειαν, τὸ ἦθος καὶ τὰς ἀποχωάσεις αὐτοῦ. Τὰ τελευταῖα τοῦ βίου ἐτὴ μοιᾶζουσι πρὸς τὸ τέλος χοροῦ προσωποφόρων, ἐν ᾧ οἱ χορεύσαντες ἀποτίθενται τὰς προσωπίδας. Τότε μόλις νοοῦμεν, ὁποῖοί τινες ἦσαν οἱ ἄνθρωποι, πρὸς οὓς διὰ παντὸς τοῦ βίου διατελοῦμεν εἰς ἐπαφῆν· διότι οἱ χαρακτῆρες ἀπεκαλύφθησαν, αἱ πράξεις ἀπήνεγκαν τοὺς καρποὺς αὐτῶν, τὰ ἔργα ἐτιμῆθησαν κατ' ἀξίαν, τὰ φαντάσματα δὲ καὶ αἱ ψευδεῖς εἰκόνες διασκεδάσθησαν ὡσεὶ καπνός. Πρὸς πάντα δὲ ταῦτα ἀπῆρτετο χρόνος μακρότερος.

* * Συνήθως καλεῖται ἡ μὲν νεότης ἡ εὐδαιμονία τοῦ βίου, τὸ δὲ γῆρας ἡ λυπηρά. Τοῦτο θὰ ἠλήθευσεν, ἐὰν ἦσαν ἰκανὰ τὰ πάθη νὰ καταστήσωσι τὸν ἄνθρωπον εὐδαιμόνα. Ἡ νεότης παραφέρεται ὑπὸ τῶν παθῶν, ἀρουμένη ἐντεῦθεν ὀλίγην ἡδονὴν, πολλήν δὲ λύπην. Τὸ γῆρας δὲν ἐνοχλεῖται ὑπὸ παθῶν, διατελεῖ ἡσυχον, προσλαμβάνει δὲ καὶ χαρακτῆρα θεωρητικόν, διότι ἡ γνῶσις ἀπαλλάσσεται παντὸς δεσμοῦ, γίνεταί ἐλευθέρη καὶ λαμβάνει ὅλον τὸ κράτος. Ἐπειδὴ δὲ αὐτὴ καθ' ἑαυτὴν ἡ γνῶσις εἶναι ἄλυπος, ἀποβαίνει καὶ ἡ συνείδησις τοσοῦτω εὐδαιμονοεστέρη, ὅσῳ μᾶλλον ἐπικρατεῖ καὶ προτερεῖται. Ὁ κατὰ νοῦν ἀναπολῶν, ὅτι πάντα ἀπόλαυσις εἶναι ἀρνητικὴ, πᾶς δὲ πόνος θετικὸς, πείθεται, ὅτι τὰ μὲν πάθη οὐδένα καθιστῶσιν εὐδαιμόνα, τὸ δὲ γῆρας οὐδενὶ τρόπῳ εἶναι οἰκτοῦ ἄξιον, ὡς ἀδυνατοῦν νὰ ἀπολαύῃ ἐνίων ἐκ τῶν

ἡδονῶν. Τῷ ὄντι, πᾶσα ἡδονὴ εἶναι ἀποπλήρωσις μιᾶς χρείας· ὁ δὲ λυπούμενος, ὅτι, πρυσταμῆνης τῆς χρείας, ἐπαύσατο ἡ ἡδονή, μοιᾶζει τοῖς λυπούμενοις, ὅτι δὲν δύνανται πλέον νὰ φάγωσιν, ἀφ' οὗ ἐκόρεσαν τὴν πείναν αὐτῶν, ἢ ὅτι πρέπει νὰ γρηγορήσωσιν, ἀφ' οὗ ἐκοιμήθησαν ὑπὸν βελῶν. Ἡ νεότης εἶναι ἡ περίοδος τῆς ἀνησυχίας, τὸ δὲ γῆρας ἡ τῆς ἡσυχίας. Ὁ πᾶσι δρέγει τὰς χεῖρας εἰς πάντα τὰ κύκλω αὐτοῦ, ἅτινα ἐρεθίζουσι τὰς αἰσθήσεις του· σφοδρότερον ἐρεθίζεται ὁ νέος, ὁ δὲ διὰ τῆς φαντασίας μεγαλοποιῶν τὰ ἐπιγεια, καὶ παραφερόμενος ὑπὸ πόθου, ἀραιροῦντος αὐτὸν τὴν ἀταραξίαν ἐκείνην, ἧς ἄνευ ἡ εὐδαιμονία ἀνέφικτος. Ἐν τῷ γῆρατι ὁ σάλος ἐκόπασε, διότι τὸ αἶμα ἀποβάλλει τὴν θερμότητα, τὰ αἰσθητήρια ὄργανα ἐρεθίζονται ὀλιγώτερον, ἡ πείρα ἐλέγχει τὴν ἀληθῆ ἀξίαν πραγμάτων καὶ ἡδονῶν, διασκεδάσθησαν δὲ τὰ φαντάσματα, ἅτινα περιεκάλυπτον τῶς καὶ παρεμόρφουν τὴν ἀπόβλητον καὶ ἀραιφνῆ τῶν πραγμάτων θεωρίαν· ἡ ἐπελθοῦσα ἡσυχία εἶναι τὸ κύριον συστατικὸν τῆς ἐπιγείου εὐδαιμονίας, καὶ δὴ αὐτὴ ἡ εὐδαιμονία.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἡ Γυναίκες ἰατροὶ ὑπάρχουσι πολλαὶ ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις. Ἐσχάτως ἡ μίς Mary Allen, νέα δοκτορὶς ἀνήκουσα εἰς τὴν αἴρσιν τῶν κουκέρων, λαβοῦσα τὸ πτυχίον τῷ 1876 ἐν τῇ Γυναικείᾳ ἰατρικῇ Σχολῇ τῆς Πενσυλβανίας, διωρίσθη εἰς τὴν θέσιν δημοτικοῦ ἰατροῦ καὶ συνάμα καθηγητοῦ τῆς φυσιολογίας καὶ ὑγιεινῆς ἐν τῇ σχολῇ Wassar τῆς πολιτείας τῆς Νέας Ἰόρκης. Ἡ σχολὴ αὕτη εἶνε ἐκπαιδευτήριον νεανίδων, ἰδρῦθη δὲ τῷ 1861 ὑπὸ τοῦ φιλομουσοῦ ζυθοπώλου Wassar, διαθέσαντος πρὸς τοῦτο γενναιοφρόνως 500,000 δολλαρίων, ἧτοι 2 1/2 ἑκατομμυρίων φράγκων.

Κατὰ πᾶν ἔτος τετρακόσιοι νεάνιδες, προσαγόμεναι ἐκ πασῶν τῶν πολιτειῶν τῆς Ὁμοσπονδίας, γίνονται δεκταὶ ἐν τῇ σχολῇ ὅπως λάβωσι τελείαν ἐκπαίδευσιν, «μοιᾶν πρὸς τὴν παρεχόμενῃ ἐν τοῖς ἀρίστοις ἐκπαιδευτηρίοις τῶν ἀρρένων», κατὰ τὴν ῥητὴν παραγγελίαν τοῦ δωρητοῦ.

Ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἔτων ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις συνέρχεται κατ' ἔτος τὸ συνέδριον τῶν παχέων ἀνδρῶν. Ἐρέτος ἐπιτήδειός τις κερδοσκοπὸς ἀπεφάσισε νὰ διοργανώσῃ ἐν τῇ πόλει Saint-Louis σύνοδον τῶν χονδροτέρων ἀνδρῶν καὶ τῶν μικροτέρων νάνων· προκηρύττει δὲ βραβεῖον χιλίων δολλαρίων εἰς ἐκείνους, οἵτινες θὰ κριθῶσιν οἱ τελειότεροι εἰς τὰ δύο εἶδη· ὡς ὅρον μόνον θέτει ὅτι πάντες οἱ διαγωνισθησάμενοι ὑποχρεοῦνται νὰ ἐκτεθῶσιν εἰς θέαν τῶν κληναίων.

Εἰς ἈΝΑΓΝΩΣΤΗΣ.